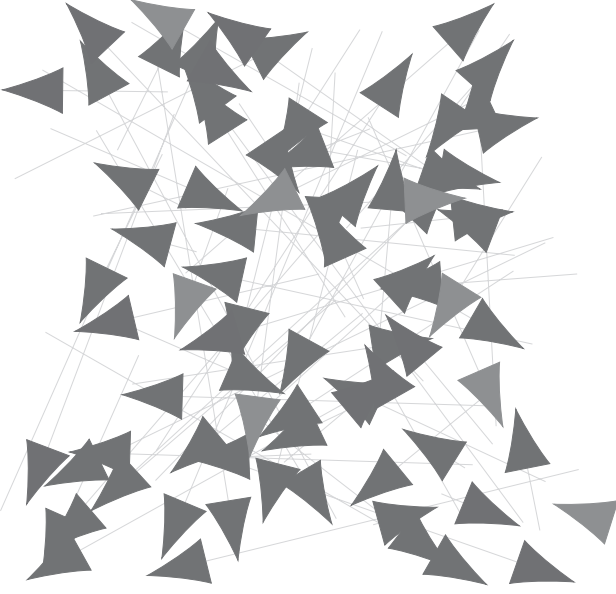

FLN वर आधारित

गणित पूरक पुस्तिका भाग - 1

इयत्ता :- 4 थी

नाव : _____

इयत्ता : _____

शाळा : _____

पूरक पुस्तिकेबाबत थोडक्यात

- गणित पूरक पुस्तिका भाग 1 आणि भाग 2 मध्ये “निपुण भारत” मार्गदर्शक तत्वांवर आधारित मुलभूत संख्याज्ञानावर सराव दिलेला आहे.
- संख्याज्ञान, संख्यांवरील मुलभूत क्रिया, भूमिती आणि अपूर्णांक या घटकांचा मुलभूत सराव या पुस्तिकांमध्ये समाविष्ट केला आहे.
- सुरुवातीला, विद्यार्थ्यांना शिक्षक किंवा पालकांच्या मदतीची आवश्यकता असू शकते, विशेषतः सूचना समजून घेण्यासाठी.
- ही पूरक पुस्तिका इयत्तानिहाय अध्ययन निष्पत्ती अवगत करण्यासाठी विद्यार्थ्यांचा पाया पक्का करण्यास मदत करू शकते.
- पुस्तिकांमध्ये अशा काही जागा आहेत, ज्यांचा वापर शिक्षकांकडून विद्यार्थ्यांचे मुल्यांकन करण्यासाठी अतिरिक्त सराव देण्यासाठी केला जाऊ शकतो.

महत्वपूर्ण सूचना

1. विद्यार्थ्याने दररोज किमान एका पानाचा सराव करणे अपेक्षित आहे.
2. विद्यार्थी आवश्यकता भासल्यास त्यांचे पालक, शिक्षक किंवा सहाध्यायी गटांची मदत घेवू शकतात.
3. विद्यार्थ्यांनी दर आठवड्याला 3 ते 4 पानांचा सराव केल्यास ही पुस्तिका जवळपास तीन महिन्यांत पूर्ण होऊ शकते.
पूरक पुस्तिकांमध्ये दिलेल्या चिन्हांचा अर्थ खालील प्रमाणे घ्या.

लेखन	
मदत घ्या.	
संभाषण सराव	
आपण सारणी/टेबल तयार करण्यासाठी माहितीचा वापर करू शकता.	

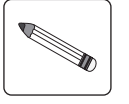
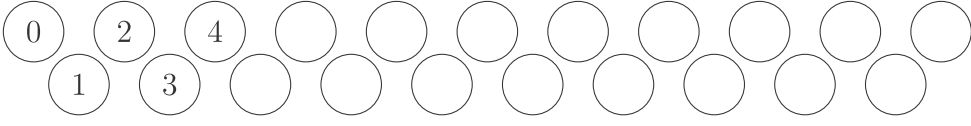
“आम्ही ही पुस्तिका निर्माण करत असताना आशया संदर्भातील त्रुटी आणि टंकलेखनातील त्रुटी कमी करण्याचे सर्व प्रयत्न केले आहेत. तथापि, तुम्हाला काही चूक आढळल्यास किंवा या पुस्तिकांची उपयोगिता सुधारण्यासाठी आपल्या काही सूचना असल्यास, कृपया संपर्क साधावा. आपण आपल्या सूचना आम्हाला खालील ई-मेल आयडीवर पाठवू शकता.”

feedback@sikshana.org

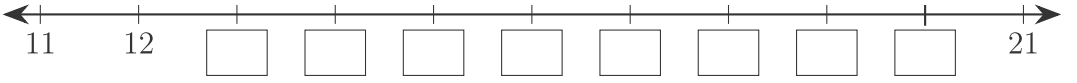
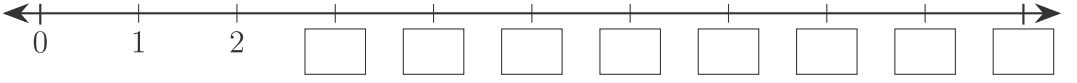
अनुक्रमणिका

अनु क्र.	घटक	पान. क्र.
1	संख्याज्ञान	1 - 10
	• संख्यांची गणना • संख्या रेषेवर संख्या दाखविणे • रिकाम्या जागेवरील संख्या शोधणे • संख्या मोजणे. • पुढील आणि मागील संख्यांची गणना • संख्यांचा क्रम पूर्ण करणे • क्रमांक वगळणे. • दिलेल्या संख्येची मागील व पुढील संख्या शोधणे. • संख्यारेषेवरील संख्या ओळखणे. • संख्यांची तुलना करणे.	
2	बेरीज आणि वजाबाकी	11 - 31
	• दोन संख्यांची बेरीज (एक अंकी आणि दोन अंकी संख्या) • दोनपेक्षा अधिक संख्यांची बेरीज • संख्यारेषेचा वापर करून बेरीज • वजाबाकी- एक अंकी आणि दोन अंकी संख्या • वजाबाकी शोधणे • संख्यारेषेचा वापर करून वजाबाकी	
3	गुणाकार आणि भागाकार	32 - 40
	• चित्रांचा वापर करून गुणाकार • पुनरावृत्ती होणारी बेरीज म्हणजे गुणाकार • संख्यारेषेचा वापर करून गुणाकार • गुणाकार सारणी • चित्रांचा वापर करून भागाकार • पुनरावृत्ती होणारी वजाबाकी म्हणजे भागाकार • गुणाकार आणि भागाकार यांच्यामधील सहसंबंध	
4	अपूर्णांक	41 - 43
	• दिलेले अपूर्णांक शोधणे • पूर्णांक अपूर्णाकांना रंग देणे	
5	कोडी	4, 8, 16, 20,
6	संभाषण	24, 28, 32, 36, 40

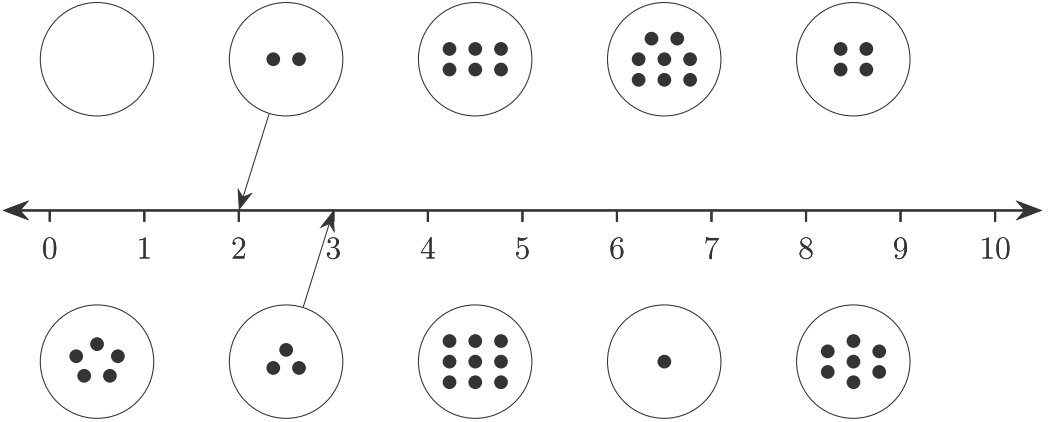
रिकाऱ्या ङागा ढर.

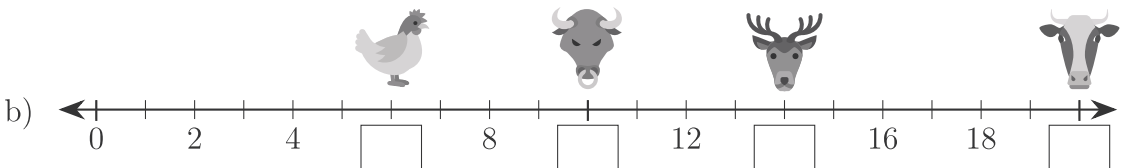
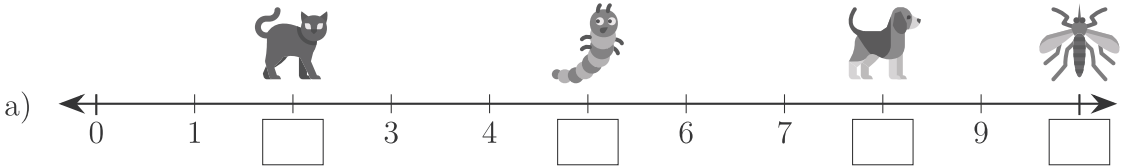
खाली दिलेल्या संख्यारेषेवर 0 ते 21 पर्यंतचे अंक लिही.

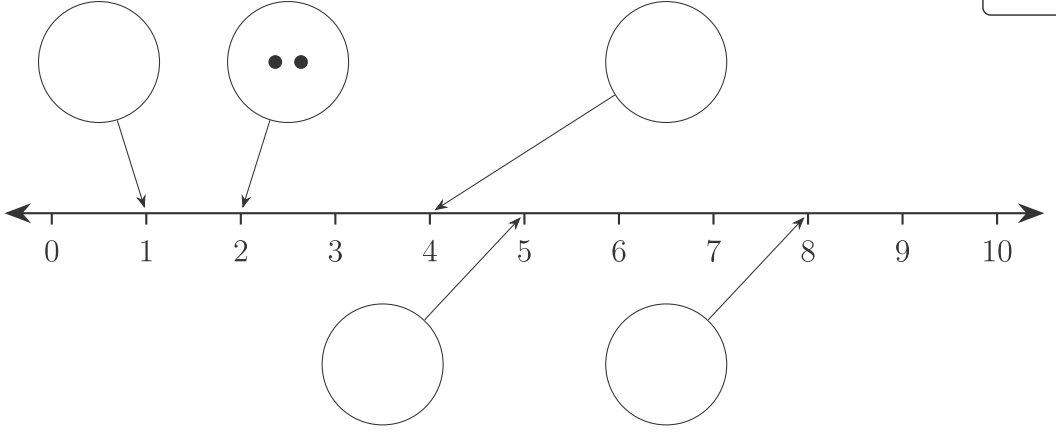
खालील संख्यारेषेवरील अंक आणि वर्तुळात दिलेले ठिपके यांच्या अचूक जोड्या लाव.

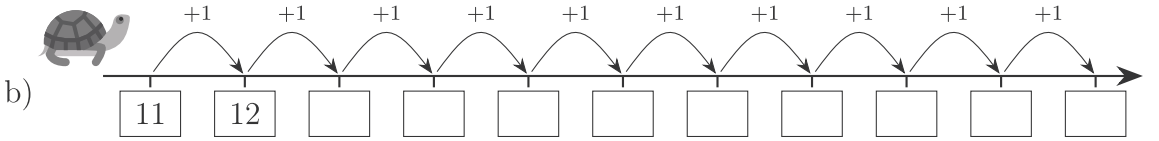
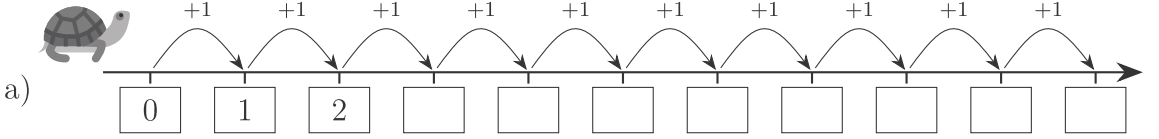
खाली दिलेल्या संख्यारेषेवर प्राण्यांच्या जागी योग्य अंक लिही.

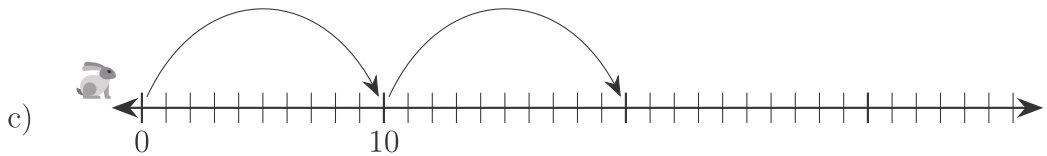
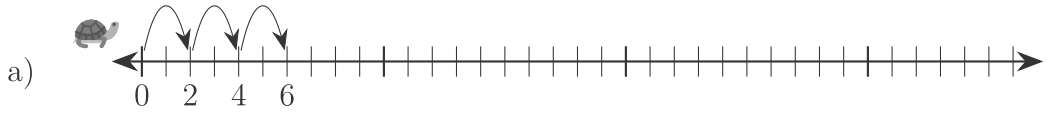
खाली दिलेल्या संख्यारेषेवरील अंकांना जी वर्तुळे जोडली आहेत, त्या अंकाएवढे वर्तुळात ठिपके काढ.

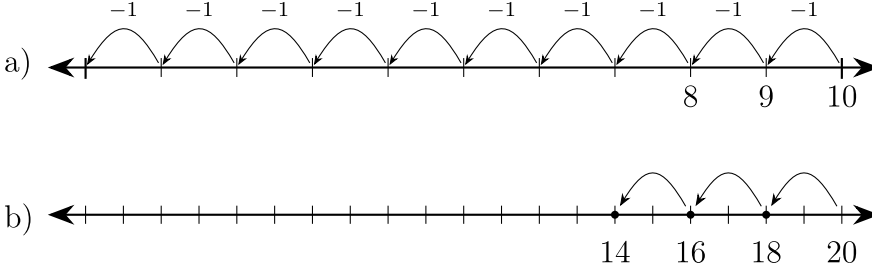
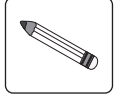
कासव एका वेळेस एक पाऊल उडी मारते, तर त्या उडीच्या जागी येणारी संख्या लिही.

खालील संख्यारेषा पूर्ण कर.

खालील संख्यारेषा उजवीकडून पूर्ण करण्यास सुरुवात कर.

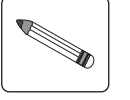
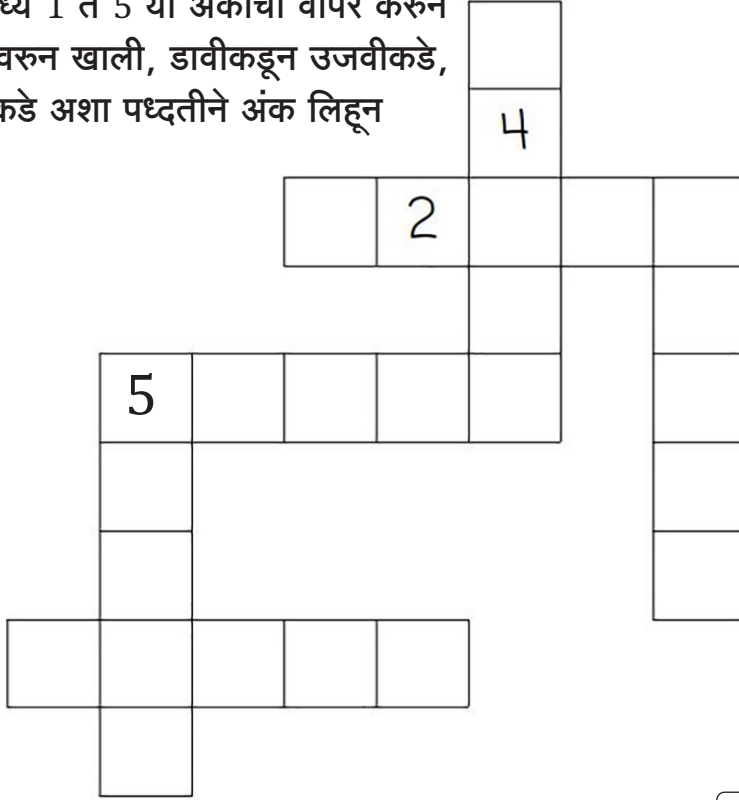
संख्यांची मालिका पूर्ण कर.

- a) 10 9 8 2
- b) 28 27 23
- c) 74 73 70
- d) 100 99 98 93

खालील चित्रांचे निरीक्षण कर आणि उदाहरणे तयार करून सोडव.

- a) + = b) + = c) + =
- d) + = e) + = f) + =

खालील आकृतीमध्ये 1 ते 5 या अंकांचा वापर करून खालून वर किंवा वरून खाली, डावीकडून उजवीकडे, उजवीकडून डावीकडे अशा पद्धतीने अंक लिहून कोडे पूर्ण कर.

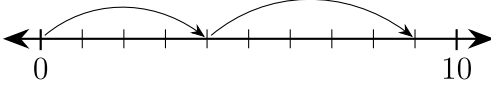
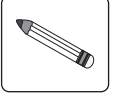
संभाषणावर आधारित उपक्रम:

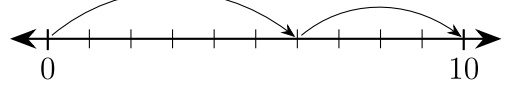
विद्यार्थी - 1	विद्यार्थी - 2 शिक्षक/पालक
1 ते 10 पर्यंतचे अंक सांग.	एक, दोन, तीन, चार, पाच, सहा, सात, आठ, नऊ, दहा
दहा, नऊ, आठ, सात, सहा, पाच, चार, तीन, दोन, एक	चला! आता अंकांवर असलेले गाणे शिकूया.
अंकांवर आधारित बोली भाषेतील गाणे	

शिक्षक/पालक अभिप्राय:	😊 😐 😞	शिक्षक/पालक स्वाक्षरी:	
-----------------------	-------	------------------------	--

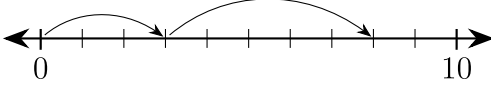
खालील संख्यारेषेचे निरीक्षण कर आणि त्यावर आधारित उदाहरणे तयार करून सोडव.

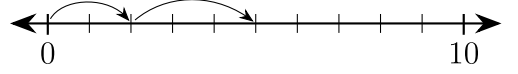
a) $\boxed{4} + \boxed{5} = \boxed{9}$

b) $\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$

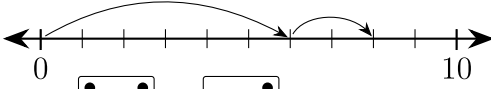

c) $\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$

d) $\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$

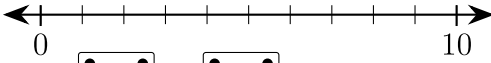
खालील संख्यारेषेचे निरीक्षण कर आणि त्यावर आधारित उदाहरणे तयार करून सोडव.

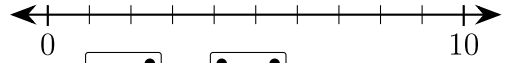
a) $\boxed{\begin{smallmatrix} \bullet & \bullet \\ \bullet & \bullet \\ \bullet & \bullet \end{smallmatrix}} + \boxed{\begin{smallmatrix} \bullet \\ \bullet \end{smallmatrix}} = \boxed{8}$

b) $\boxed{\begin{smallmatrix} \bullet & \bullet \\ \bullet & \bullet \end{smallmatrix}} + \boxed{\begin{smallmatrix} \bullet \\ \bullet \\ \bullet \end{smallmatrix}} = \boxed{}$

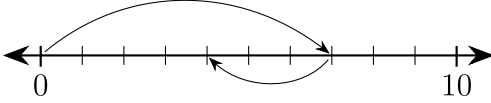

c) $\boxed{\begin{smallmatrix} \bullet & \bullet \\ \bullet & \bullet \end{smallmatrix}} + \boxed{\begin{smallmatrix} \bullet & \bullet \\ \bullet & \bullet \end{smallmatrix}} = \boxed{}$

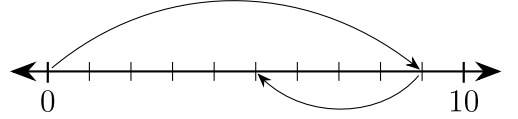

d) $\boxed{\begin{smallmatrix} \bullet \\ \bullet \end{smallmatrix}} + \boxed{\begin{smallmatrix} \bullet & \bullet \\ \bullet & \bullet \end{smallmatrix}} = \boxed{}$

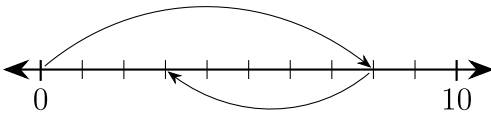
खालील संख्यारेषेचे निरीक्षण कर आणि त्यावर आधारित उदाहरणे तयार करून सोडव.

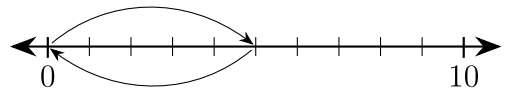
a) $\boxed{7} - \boxed{3} = \boxed{4}$

b) $\boxed{} - \boxed{} = \boxed{}$

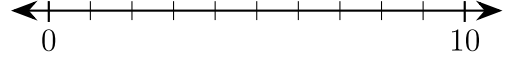
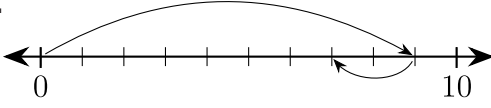
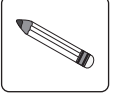

c) $\boxed{} - \boxed{} = \boxed{}$

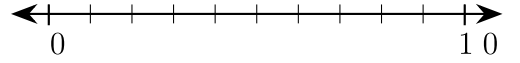
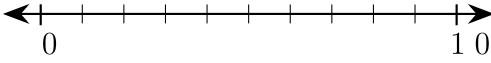
d) $\boxed{} - \boxed{} = \boxed{}$

खालील संख्यारेषेचे निरीक्षण कर आणि त्यावर आधारित उदाहरणे तयार करून सोडव.

a) $\begin{array}{|c|} \hline \bullet \bullet \bullet \\ \bullet \bullet \bullet \\ \hline \end{array} - \begin{array}{|c|} \hline \bullet \\ \bullet \\ \hline \end{array} = \boxed{7}$

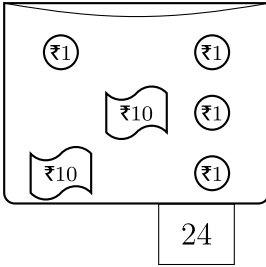
b) $\begin{array}{|c|} \hline \bullet \bullet \bullet \\ \bullet \bullet \bullet \\ \hline \end{array} - \begin{array}{|c|} \hline \bullet \bullet \\ \bullet \bullet \\ \hline \end{array} = \boxed{}$

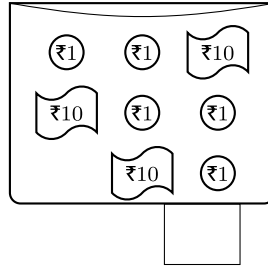
c) $\begin{array}{|c|} \hline \bullet \bullet \\ \bullet \bullet \\ \hline \end{array} - \begin{array}{|c|} \hline \bullet \bullet \\ \bullet \bullet \\ \hline \end{array} = \boxed{}$

d) $\begin{array}{|c|} \hline \bullet \bullet \bullet \\ \bullet \bullet \bullet \\ \hline \end{array} - \begin{array}{|c|} \hline \bullet \bullet \bullet \\ \bullet \bullet \bullet \\ \hline \end{array} = \boxed{}$

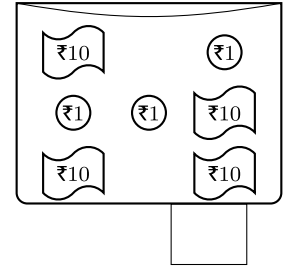
प्रत्येक चौकोनात एकूण किती रक्कम आहे ते मोज आणि लिही.

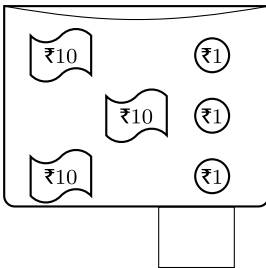
a)

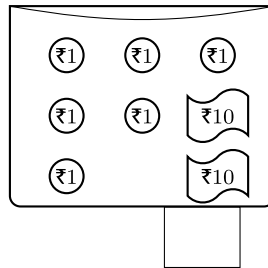
b)

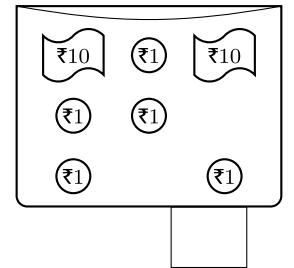
c)

d)

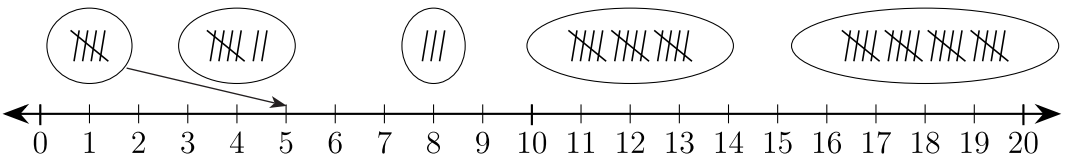

e)

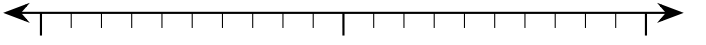
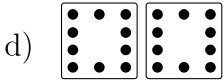
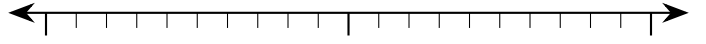
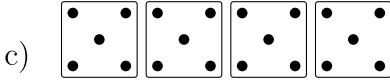
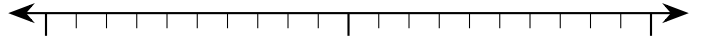
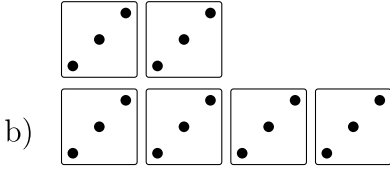
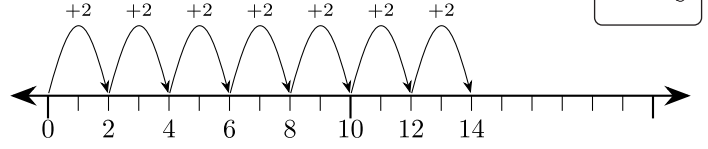
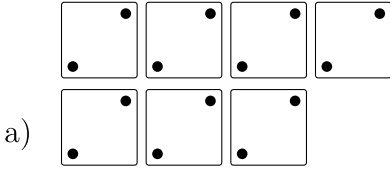
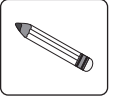

f)

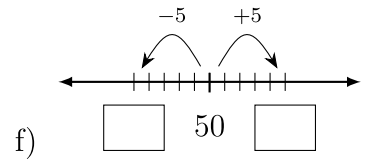
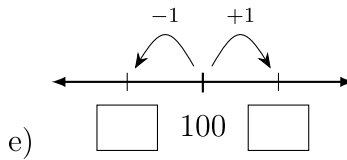
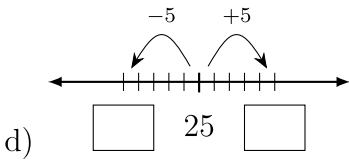
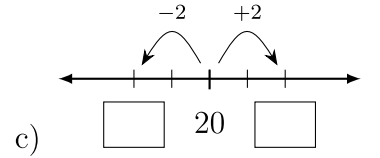
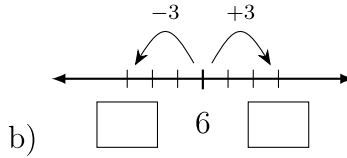
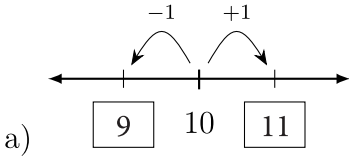
खालील संख्यारेषेवरील संख्या आणि वर्तुळात दिलेल्या रेषा यांच्या अचूक जोड्या लाव.

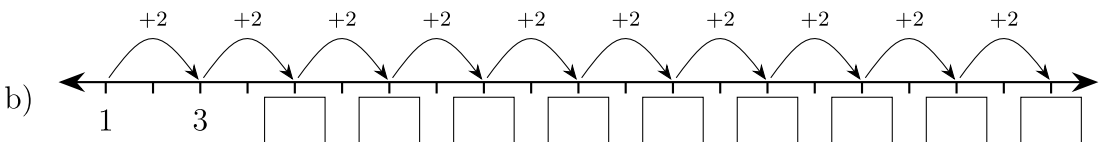
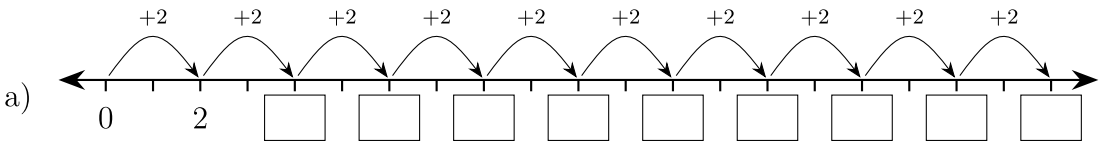
उदाहरणात दाखविल्याप्रमाणे संख्यारेषेवर अचूक मांडणी कर.

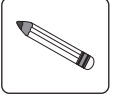
खालील संख्यारेषेचे निरीक्षण कर आणि रिकाम्या जागा भर.

खालील संख्यारेषेचे निरीक्षण कर आणि रिकाम्या जागा भर.

खालील उदाहरणाचे निरीक्षण कर आणि दोन संख्यांमध्ये बेरीज आणि वजाबाकी करून रिकाम्या जागा भर.

5	- 4	1	+4	5	-2		+2	
5 - 4 = 1 1 + 4 = 5 5 - 2 = ?								- 4
	-3		+4		-2		+2	
+2								
	-1		-1		-1		+3	4

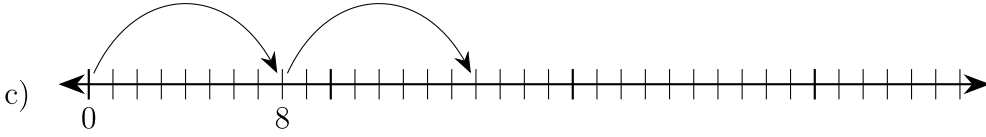
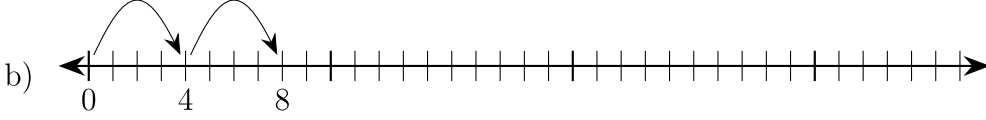
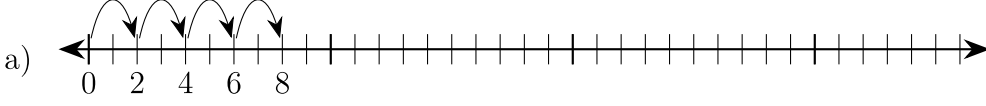
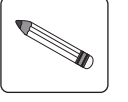

संभाषणावर आधारित उपक्रम:

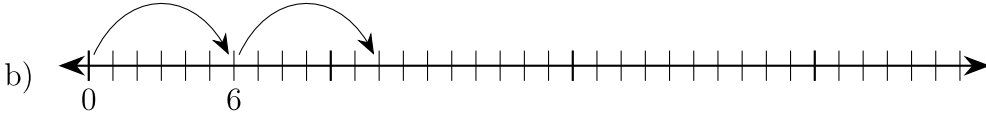
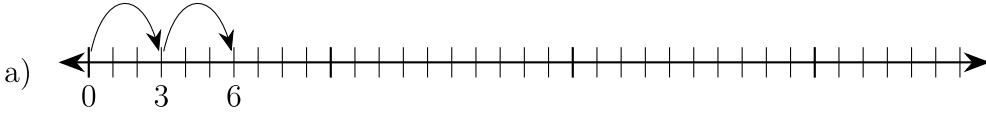
विद्यार्थी - 1	विद्यार्थी - 2 शिक्षक/पालक
मी दिलेल्या सूचनेप्रमाणे अंक लिहू शकतो का? अंकाचा क्रम लावू शकतोस का?	कोणता क्रम ?
चढता क्रम	म्हणजे लहानापासून मोठ्यापर्यंत बरोबर ना?
हो. अंक पुढील प्रमाणे : 8, 4, 3, 9, 1, 0	अंकाचा चढता क्रम: 0, 1, 3, 4, 8, 9
आता, तु मला काही अंक दे.	मी दिलेले अंक उतरत्या क्रमाने सांग.
बरं. याचा अर्थ अंकांची मांडणी करणे सर्वात मोठ्या अंकापासून ते लहान अंकापर्यंत बरोबर ना?	होय! अंक आहेत: 2, 5, 7, 3, 1, 8
अंकाचा उतरता क्रम: 8, 7, 5, 3, 2, 1	बरोबर

शिक्षक/पालक अभिप्राय:	😊 😐 😞	शिक्षक/पालक स्वाक्षरी:	
-----------------------	-------	------------------------	--

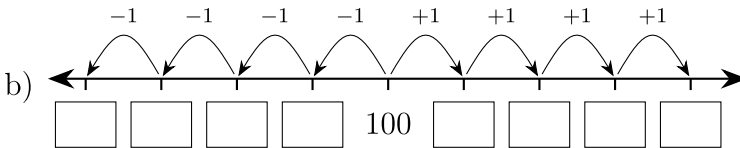
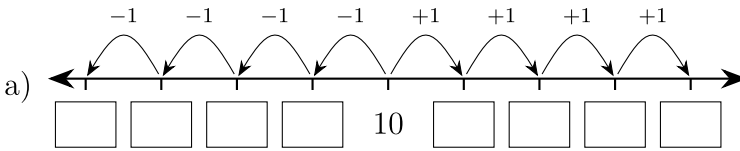
खालील संख्यारेषेचे निरीक्षण कर आणि संख्यारेषा पूर्ण कर.

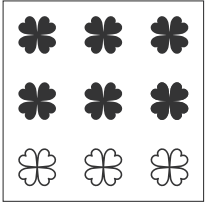
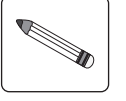
खालील संख्यारेषेचे निरीक्षण कर आणि संख्यारेषा पूर्ण कर.

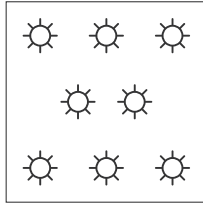
खालील संख्यारेषेचे निरीक्षण कर आणि रिकाम्या जागा भर.

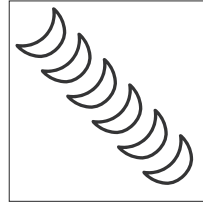
खाली दिलेले अपूर्णाक चित्रांमध्ये रंगव.

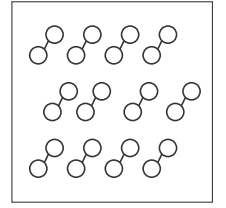
$$\frac{6}{9}$$

$$\frac{5}{8}$$

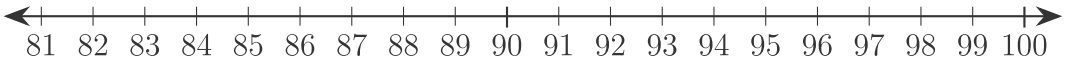

$$\frac{3}{6}$$

$$\frac{8}{12}$$

संख्यारेषेचे निरीक्षण करून दिलेल्या संख्या चढत्या क्रमाने लिही.

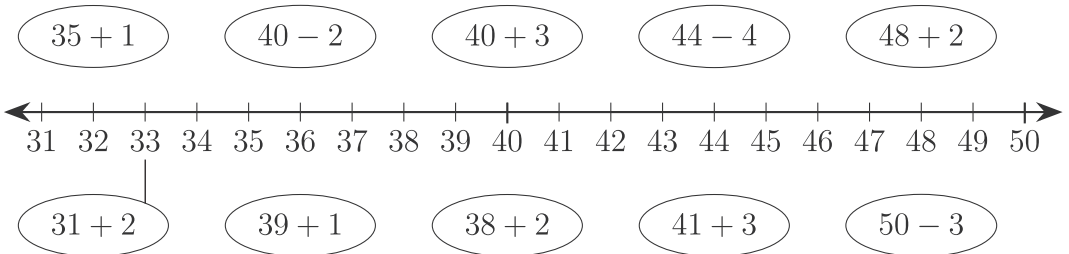

a) 83,81,88,85,90

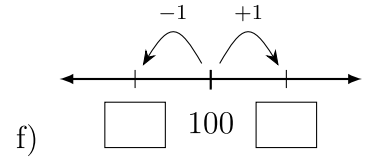
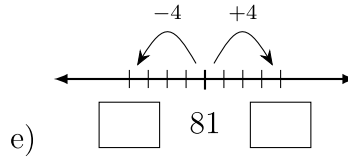
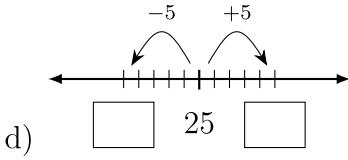
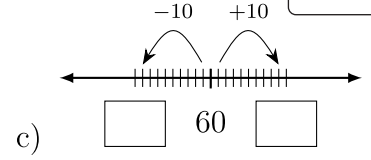
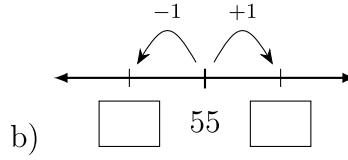
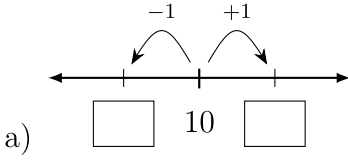
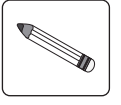
b) 92,97,86,83,95

c) 100,95,85,90,96,82

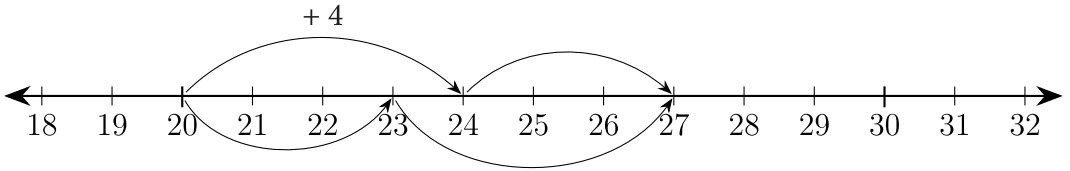
खालील उदाहरणे सोडव आणि मिळालेल्या उत्तराची जोडी संख्यारेषेवरील संख्यांशी लाव.

खालील संख्यारेषेचे निरीक्षण कर आणि रिकाम्या जागा भर.

खालील संख्यारेषेचे निरीक्षण कर आणि रिकाम्या जागा भर.

$$20 + \boxed{4} = 24$$

$$24 + 3 = \boxed{}$$

$$27 - 4 = \boxed{}$$

$$20 + 3 = \boxed{}$$

$$23 + \boxed{} = 27$$

$$23 - 3 = \boxed{}$$

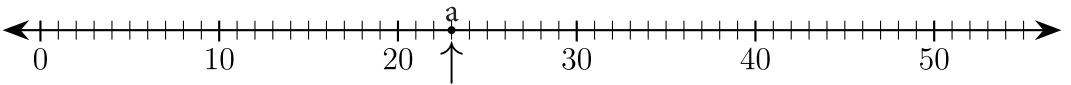
$$24 - \boxed{} = 20$$

$$23 - \boxed{} = 20$$

$$23 + 4 = \boxed{}$$

प्रत्येक चित्रात दाखवलेली संख्या ठिपक्यांच्या आधारे संख्यारेषेवर दाखव.

$$\boxed{} = 10 \quad \bullet = \boxed{}$$

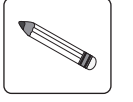
a) $\boxed{} \bullet \bullet \bullet = \boxed{23}$

b) $\boxed{} \bullet \bullet = \boxed{}$

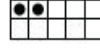
c) $\boxed{} \bullet \bullet \bullet \bullet \bullet = \boxed{}$

d) $\boxed{} \bullet \bullet \bullet \bullet = \boxed{}$

खालील संख्या, ठिपके आणि हाताची बोटे यांच्या योग्य जोड्या लाव.

0

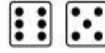
5

3

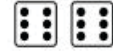
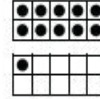
4

1

9

2

संभाषणावर आधारित उपक्रम:

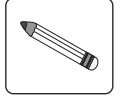
विद्यार्थी - 1	विद्यार्थी - 2 / शिक्षक / पालक
आम्ही ते कसे वाचतो?	एक + एक
याचा अर्थ काय आहे?	म्हणजे, एकामध्ये एक मिळवणे.
आपण असे म्हणू शकतो की, ही एक आणि एकची बेरीज आहे अगदी, बरोबर?	होय, आम्ही असे म्हणू शकतो की, ती एक आणि एकची बेरीज आहे.
मिळविणे म्हणजे बेरीज	'+' हे बेरजेचे चिन्ह आहे
याचा अर्थ काय आहे?	चार वजा दोन, म्हणजे चार मधून दोन वजा करणे.
तो चार आणि दोन मधील फरक आहे.	
'-' हे वजाबाकीचे चिन्ह आहे.	'+' याचा अर्थ बेरीज करणे. '-' याचा अर्थ वजाबाकी करणे.
'+' याचा अर्थ बेरीज	- म्हणजे वजाबाकी

शिक्षक/पालक अभिप्राय:

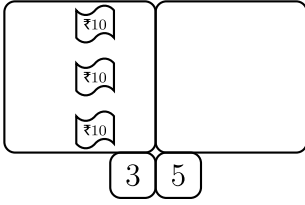
शिक्षक/पालक स्वाक्षरी:

संख्यांचा चढता क्रम पूर्ण कर.

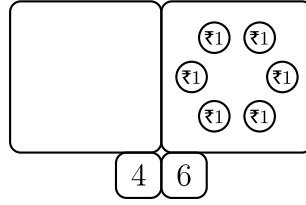

- a) 101, 102, , , ,
 b) 163, 165, 167, , ,
 c) 140, 150, , , ,
 d) 235, 335, 435, , ,

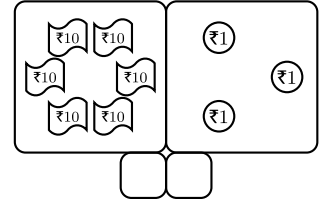
रिकाम्या जागा भर.

a)

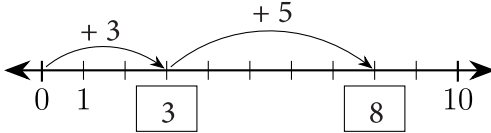

b)

c)

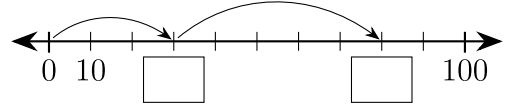
खालील संख्यारेषेचे निरीक्षण कर आणि रिकाम्या जागा भर.

$$\boxed{3} + \boxed{5} = \boxed{8}$$

$$\boxed{8} - \boxed{5} = \boxed{3}$$

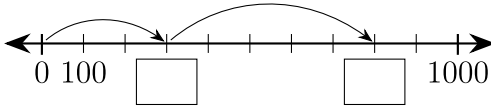
a)

$$\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$$

$$\boxed{} - \boxed{} = \boxed{}$$

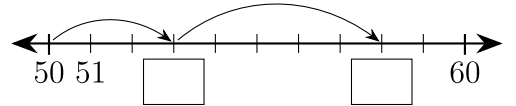
b)

$$\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$$

$$\boxed{} - \boxed{} = \boxed{}$$

c)

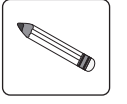

$$\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$$

$$\boxed{} - \boxed{} = \boxed{}$$

d)

खालील संख्यारेषेचे निरीक्षण करून रिकाम्या जागा भर.

$$15 - 10 + 5 = \boxed{} \boxed{}$$

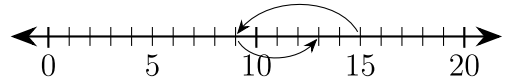
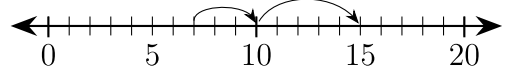
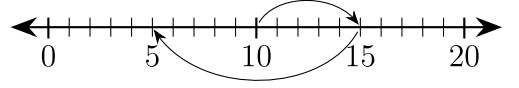
$$10 + 5 - 10 = \boxed{}$$

$$7 + 3 + 5 = \boxed{} \boxed{}$$

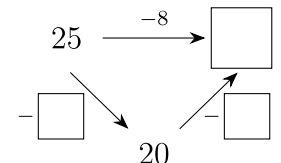
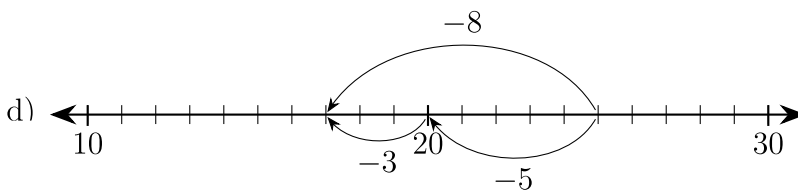
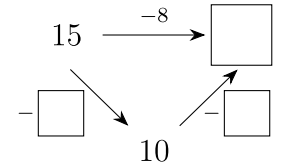
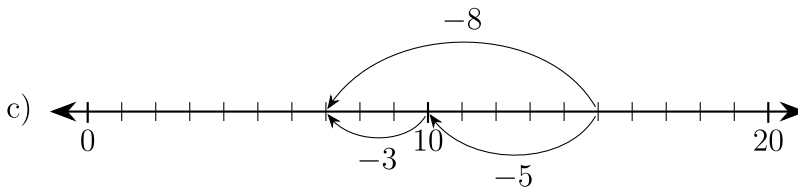
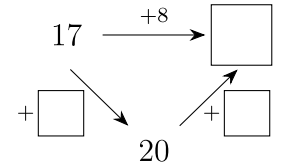
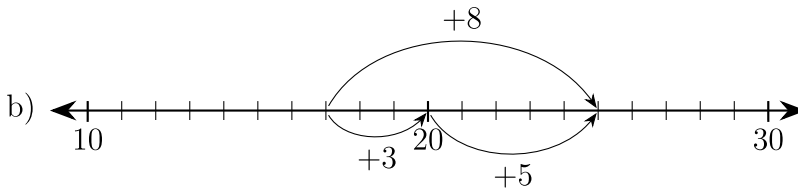
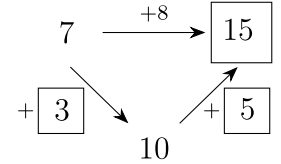
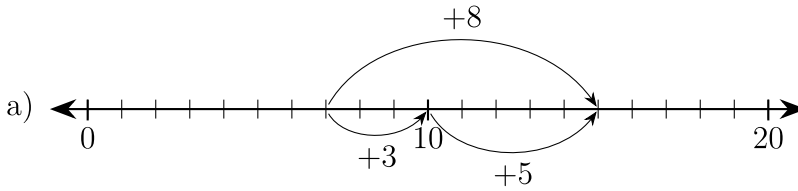
$$15 - 6 + 4 = \boxed{} \boxed{}$$

$$7 + 8 = \boxed{} \boxed{}$$

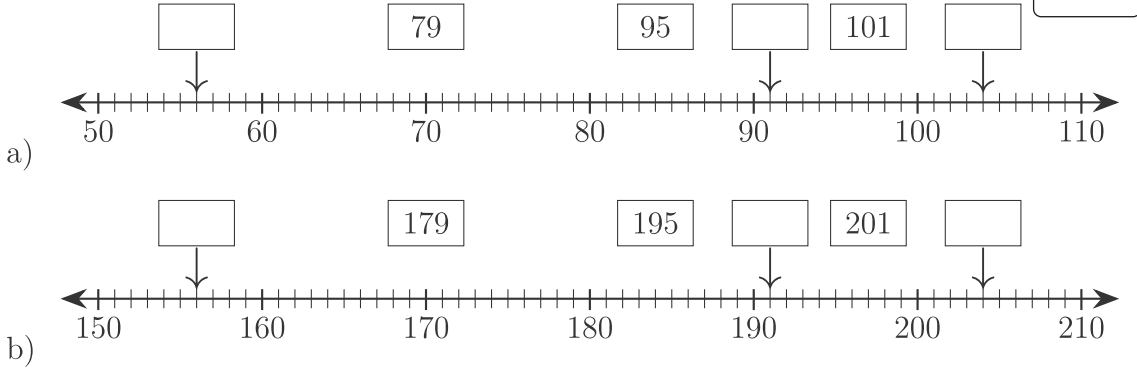
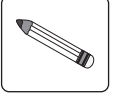
$$9 \quad 6 \quad 6 \quad \boxed{}$$

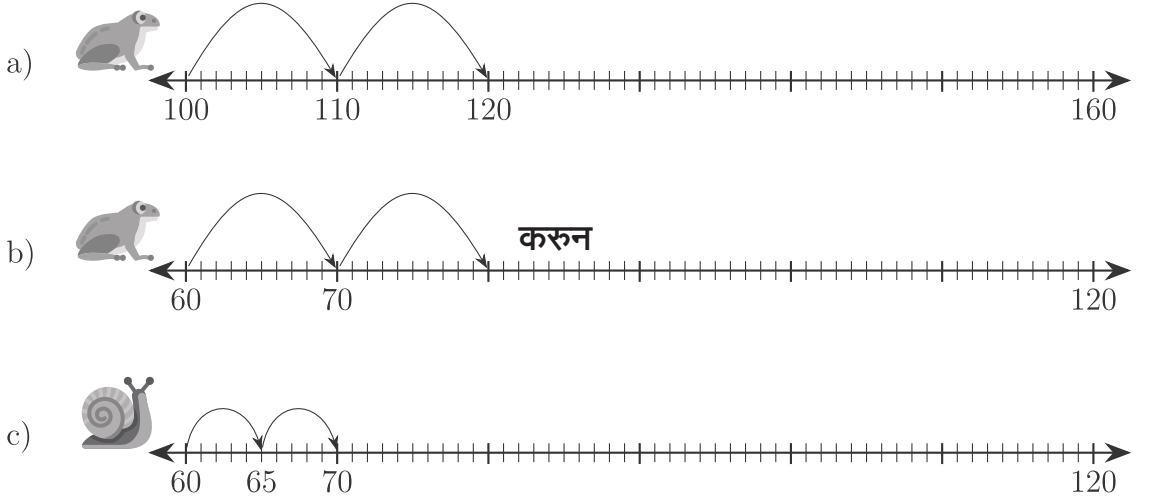
खालील संख्यारेषेचे निरीक्षण करून रिकाम्या जागा भर.

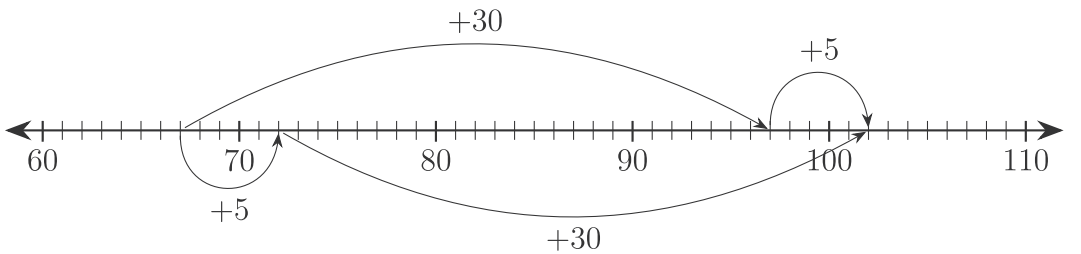
खालील संख्यारेषेचे निरीक्षण करून रिकाम्या जागा भर.

संख्यांचा क्रम पूर्ण कर.

खालील संख्यारेषेचे निरीक्षण करून रिकाम्या जागा भर.

$$\boxed{} + 30 = 97$$

$$\boxed{} + 30 + 5 = \boxed{}$$

$$\boxed{} + 5 = 72$$

$$72 + \boxed{} = 102$$

खालील वर्तुळामध्ये असणाऱ्या संख्यांशी जुळणारी एक संख्या शोध आणि शेवटी कोणत्या संख्या उरतात ते लिही?

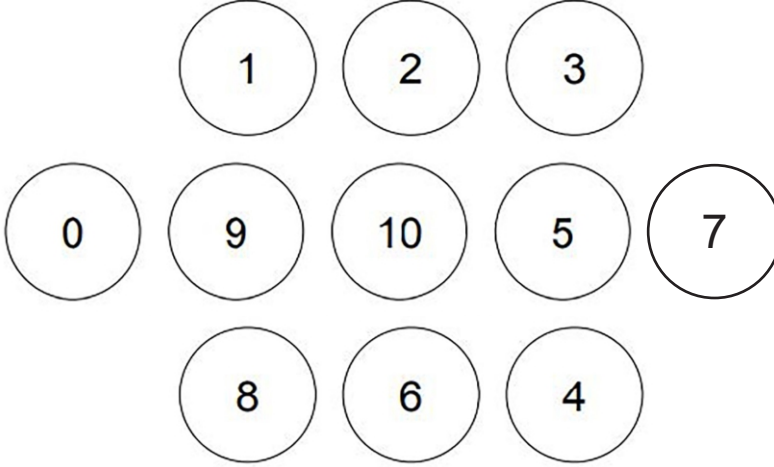
7 पेक्षा मोठी संख्या =

3 पेक्षा लहान संख्या =

6 च्या समान =

पुन्हा 3 पेक्षा मोठी संख्या =

पुन्हा 4 पेक्षा लहान संख्या =

संभाषणावर आधारित उपक्रम:

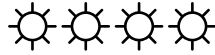
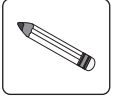
विद्यार्थी - 1	विद्यार्थी - 2 / शिक्षक / पालक
7 पेक्षा मोठ्या चार संख्या सांग.	8, 9, 20, 100 कोणत्या संख्या 3 पेक्षा लहान आहेत?
2, 1, 0. कोणत्या दोन संख्यांची बेरीज 6 येते?	3 आणि 3 6 आणि 4 1 आणि 5 0 आणि 6
	3 पेक्षा दोन ने मोठी असलेली संख्या कोणती?
4 पेक्षा दोन ने कमी असलेली संख्या कोणती?	2

शिक्षक/पालक अभिप्राय:

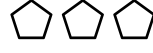

शिक्षक/पालक स्वाक्षरी:

<, > किंवा = या चिन्हांचा उपयोग करुन चित्रांची तुलना कर.

अधिक > कमी

कमी < अधिक

बरोबर = बरोबर

कमी
किंवा
बरोबर

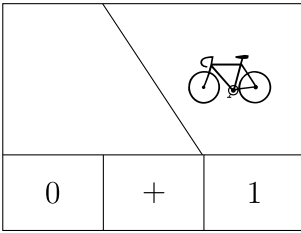
≤

अधिक
किंवा
बरोबर

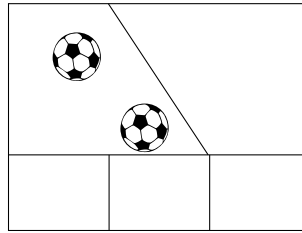

चित्रांचे निरीक्षण करुन बेरजेची उदाहरणे तयार कर.

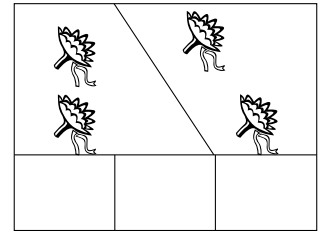
a)

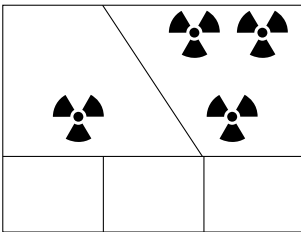
b)

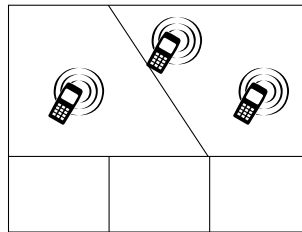
c)

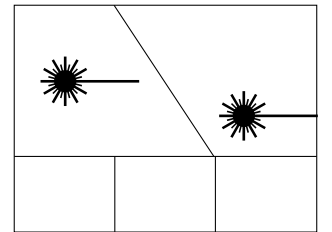
d)

e)

f)

बेरीज करुन रिकाम्या जागा भर.

a) $0 + 0 = \square$

b) $1 + 0 = \square$

c) $2 + 0 = \square$

d) $0 + 1 = \square$

e) $1 + 1 = \square$

f) $2 + 1 = \square$

g) $0 + 2 = \square$

h) $1 + 2 = \square$

i) $2 + 2 = \square$

वजाबाकी करुन रिकाम्या जागा भर.

a) $2 = 2 - \square$

b) $1 = 1 - \square$

c) $0 = \square - 0$

d) $1 = \square - 0$

e) $1 = 2 - \square$

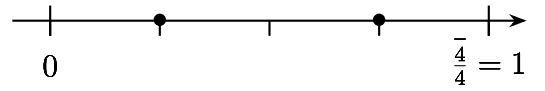
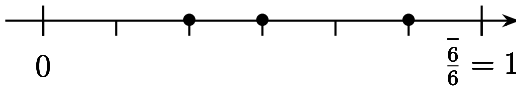
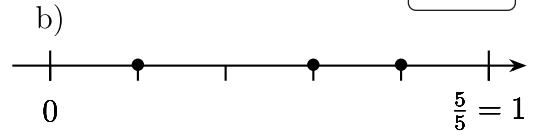
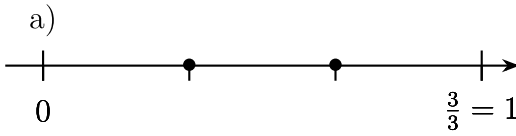
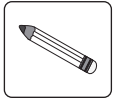
f) $0 = 1 - \square$

g) $0 = \square - 1$

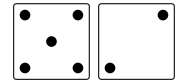
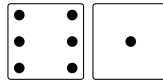
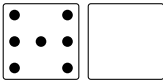
h) $1 = \square - 1$

i) $0 = 2 - \square$

खालील संख्यारेषेवर ठिपके असलेल्या ठिकाणी अपूर्णाक लिही.

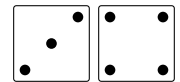
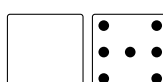
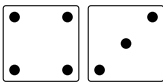
चित्रांचे निरीक्षण करुन बेरजेची उदाहरणे तयार कर आणि सोडव.

a) $\square + \square = \square$

b) $\square + \square = \square$

c) $\square + \square = \square$

d) $\square + \square = \square$

e) $0 + 7 = \square$

f) $\square + \square = \square$

खालील चिन्हांनुसार रिकाम्या जागा भर.

a) $2 - 1 > \boxed{0}$

b) $0 + 1 < \boxed{}$

c) $1 + 1 > \boxed{}$

d) $1 + 0 > \boxed{}$

e) $\boxed{} = 1 + 1$

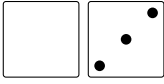
f) $\boxed{} > 0 + 0$

g) $\boxed{} < 2 + 0$

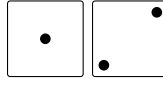
h) $\boxed{} > 1 - 1$

i) $\boxed{} = 2 - 1$

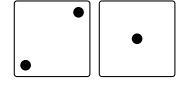
चित्रांचे निरीक्षण करून बेरजेची उदाहरणे तयार कर आणि सोडव.

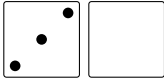
a) $0 + 3 = \boxed{}$

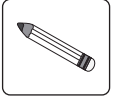
b) $\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$

c) $\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$

d) $\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$

बेरीज करून रिकाम्या जागा भर.

a) $0 + 3 = \boxed{}$

b) $1 + 1 + 1 = \boxed{}$

c) $1 + 2 = \boxed{}$

d) $1 + 2 + 0 = \boxed{}$

e) $2 + 1 = \boxed{}$

f) $0 + 1 + 2 = \boxed{}$

g) $3 + 0 = \boxed{}$

h) $0 + 3 + 0 = \boxed{}$

बेरीज करून उत्तर 3 येईल अशा वेगवेगळ्या पद्धतीने उदाहरणे तयार कर.

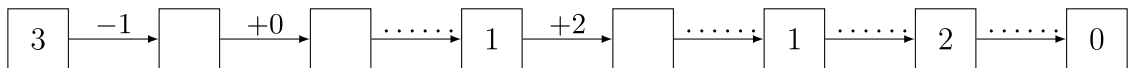
a) $\boxed{0} + \boxed{3}$

b) $\boxed{} + \boxed{}$

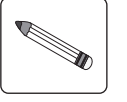
c) $\boxed{} + \boxed{}$

d) $\boxed{} + \boxed{}$

योग्य संख्या आणि चिन्हे वापरून रिकाम्या जागा भर.

मध्यभागी दिलेल्या सूचनांप्रमाणे डाव्या आणि उजव्या बाजूकडील संख्यांच्या जोड्या लाव.

5

समान

5

3

6 पेक्षा मोठी

2

8

4 पेक्षा लहान

7

संभाषणावर आधारित उपक्रम:

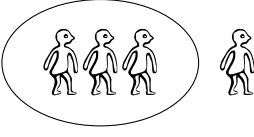
विद्यार्थी - 1	विद्यार्थी - 2/शिक्षक/पालक
कोणतीही चिन्हे न वापरता पेक्षा अधिक व पेक्षा कमी आणि समान या गोष्टी तुम्ही कशा दर्शविणार?	प्रथम याचे उत्तर द्या: 4 आणि 5 मध्ये कोणती संख्या मोठी आहे ?
5 ही संख्या मोठी आहे.	आपण ते $5 > 4$ किंवा $4 < 5$ असे लिहू शकतो.
दोन्हीही उदाहरणांमध्ये चिन्हाच्या रुंद टोकाला मोठ्या संख्येचा सामना करावा लागतो, बरोबर ना?	होय. तुमचे निरीक्षण बरोबर आहे. आता हे वाचा: 9, 8
आठ म्हणजे नऊ पेक्षा कमी. आता हे बरोबर आहे का ते मला सांगा: $10 < 8$	हे चूक आहे. आठ म्हणजे दहापेक्षा कमी. आम्ही ते $8 < 10$ किंवा $10 > 8$ असे लिहितो.
$2 + 2$ म्हणजे चार. हे कसे लिहायचे?	येथे आपण = 'बरोबर' चे चिन्ह वापरतो.
3 आणि 4 ची बेरीज 7 आहे. आपण असे लिहू शकतो का? $3 + 4 = 7$	बरोबर. जेव्हा गणितीय विधानात 'बरोबरचे' चिन्ह वापरून लिहिलेले असते तेव्हा आपण त्याला हे एक समीकरण आहे, असे बोलू शकतो.

शिक्षक/पालक अभिप्राय:

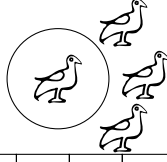
शिक्षक/पालक स्वाक्षरी:

खालील चित्रांची तुलना करुन बेरजेची उदाहरणे तयार करुन सोडव.

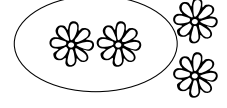

3	>	1		
1	<	3		
3	+	1	=	4
4	-	3	=	1

a)

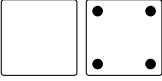

b)

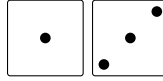

c)

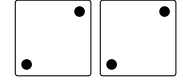
चित्रांचे निरीक्षण करुन बेरजेची उदाहरणे तयार कर आणि सोडव.

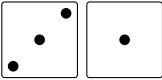
a) $0 + 4 = \square$

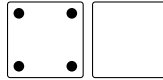
b) $\square + \square = \square$

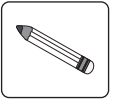
c) $\square + \square = \square$

d) $\square + \square = \square$

e) $\square + \square = \square$

बेरीज करुन उत्तर 4 येईल अशा वेगवेगळ्या पद्धतीने उदाहरणे तयार कर.

a) $\square 1 + \square 3$

b) $\square + \square$

c) $\square + \square$

d) $\square + \square$

e) $\square + \square$

खालील उदाहरणांची बेरीज वजाबाकी करुन रिकाम्या जागा भर.

a) $1 + 4 = \square$

b) $4 - 1 = \square$

c) $3 + \square = 4$

d) $4 - \square = 3$

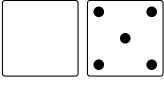
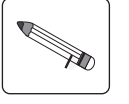
e) $\square + 2 = 4$

f) $\square - 2 = 2$

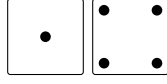
g) $4 + \square = 4$

h) $\square - 0 = 4$

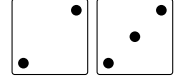
चित्रांचे निरीक्षण करुन बेरजेची उदाहरणे तयार कर आणि सोडव.

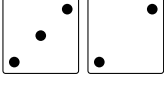
a) $0 + 5 = \square$

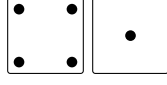
b) $\square + \square = \square$

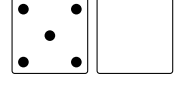
c) $\square + \square = \square$

d) $\square + \square = \square$

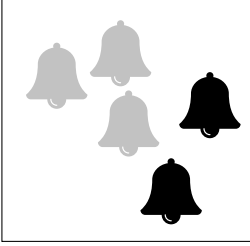

e) $\square + \square = \square$

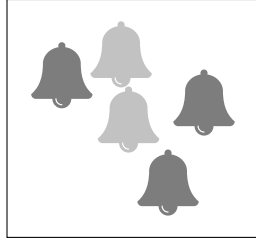
f) $\square + \square = \square$

प्रत्येक चित्रांचा उपयोग करुन बेरीज वजाबाकी कर.

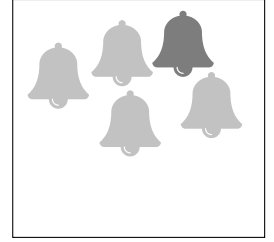

3	+	2	=	5
2	+	3	=	5
5	-	2	=	3
5	-	3	=	2

a) $\square$

b) $\square$

c) $\square$

बेरीज करुन रिकाम्या जागा भर.

a) $0 + 0 = \square$

b) $1 + 0 = \square$

c) $2 + 0 = \square$

d) $3 + 0 = \square$

e) $4 + 0 = \square$

f) $0 + 1 = \square$

g) $1 + 1 = \square$

h) $2 + 1 = \square$

i) $3 + 1 = \square$

j) $0 + 2 = \square$

k) $1 + 2 = \square$

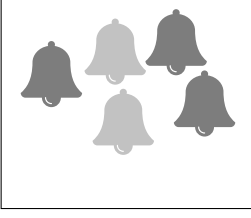
l) $2 + 2 = \square$

m) $0 + 3 = \square$

n) $1 + 3 = \square$

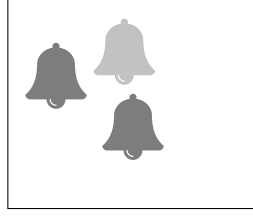
o) $0 + 4 = \square$

खालील चित्रांचे निरीक्षण करून बेरीज आणि वजाबाकीची उदाहरणे तयार कर आणि सोडव.

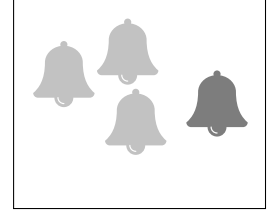

3	+	2	=	
5	-	3	=	
5	-	2	=	

a)

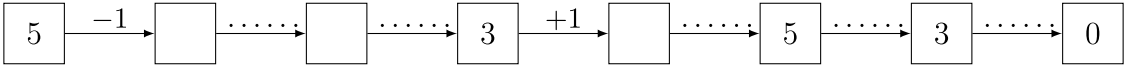

b)

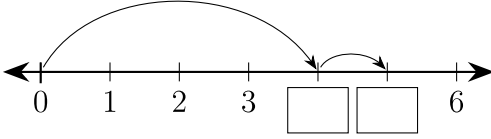

c)

योग्य संख्या आणि चिन्हे वापरून रिकाम्या जागा भर.

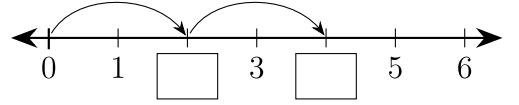

संख्यारेषेचे निरीक्षण करून रिकाम्या जागा भर.

a)

$$\square + \square = \square$$

b)

$$\square + \square = \square$$

बेरीज करून रिकाम्या जागा भर.

a) $2 + 0 = \square$

b) $2 + 1 = \square$

c) $2 + 2 = \square$

d) $2 + 3 = \square$

e) $2 + 4 = \square$

f) $3 + 0 = \square$

g) $3 + 1 = \square$

h) $3 + 2 = \square$

i) $3 + 3 = \square$

j) $4 + 0 = \square$

k) $4 + 1 = \square$

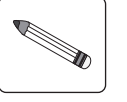
l) $4 + 2 = \square$

m) $5 + 0 = \square$

n) $5 + 1 = \square$

o) $6 + 0 = \square$

तुझ्या वर्गशिक्षकांकडून बेरजेची 4 उदाहरणे घे आणि खाली दिलेल्या रिकाम्या जागेत सोडव.

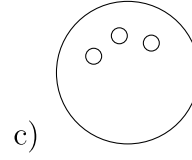
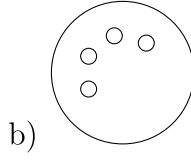
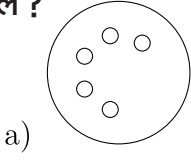
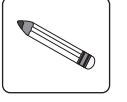
संभाषणावर आधारित उपक्रम:

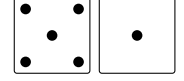
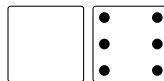
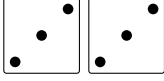
विद्यार्थी -1	विद्यार्थी - 2/ शिक्षक/पालक
अंकावरील आकडेमोड म्हणजे काय? बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार आणि भागाकार	त्यांना मुलभूत अंकगणिती क्रिया म्हणतात.
गुणाकार आणि बेरीज यांच्यात काय संबंध आहे ?	गुणाकार म्हणजे बेरजेची पुनरावृत्ती होय.
उदाहरणार्थ, 2 वेळा 3 मिळविणे म्हणजेच 2 आणि 3 चा गुणाकार होय.	$2 + 2 + 2 = 6$ त्याचप्रमाणे, $2 \times 3 = 6$
दहा मध्ये दहा वेळा दहा मिळवून काय मिळते ?	10×10 किंवा 100
10 आणि 10 चा गुणाकार 100 आहे.	2 आणि 3 चा 6 हा गुणाकार आहे.

शिक्षक/पालक अभिप्राय:	😊 😐 😞	शिक्षक/पालक स्वाक्षरी:	
-----------------------	-------	------------------------	--

खालील वर्तुळामध्ये 6 ही संख्या पूर्ण होण्यासाठी अजून किती वर्तुळ काढावे लागतील ?

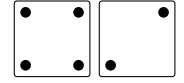
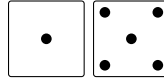
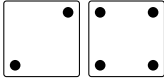
खालील चौकोनातील ठिपक्यांचे निरीक्षण करून बेरजेची उदाहरणे तयार कर आणि सोडव.

a) $\square + \square = \square$

b) $0 + 6 = \square$

c) $\square + \square = \square$

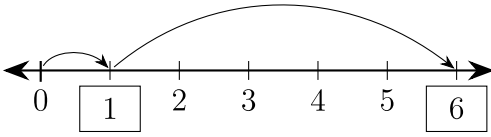

d) $\square + \square = \square$

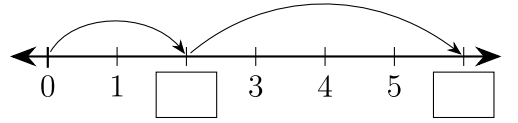
e) $\square + \square = \square$

f) $\square + \square = \square$

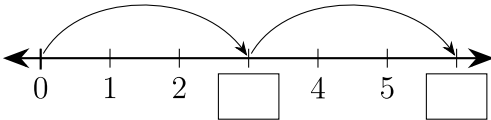
खालील संख्यारेषेचे निरीक्षण करून रिकाम्या जागा भर.

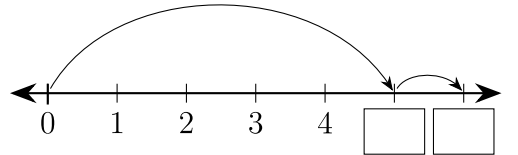
a) $\square + \square = \square$

b) $\square + \square = \square$

c) $\square + \square = \square$

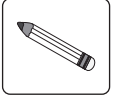

d) $\square + \square = \square$

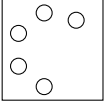
रिकाम्या जागी अशी संख्या लिही, की जेणेकरून प्रत्येक जोडीची बेरीज 6 येईल.

6	5		0		6	
	1	2		4		3
						5

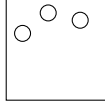
खालील वर्तुळामध्ये 7 ही संख्या पूर्ण होण्यासाठी अजून किती वर्तुळ काढावे लागतील?

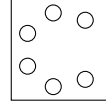
a)

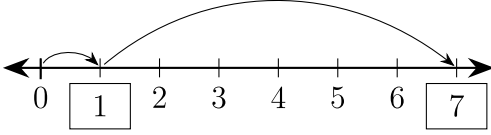
b)

c)

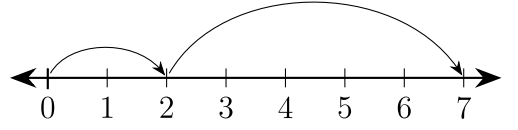

संख्यारेषेचे निरीक्षण करून रिकाम्या जागा भर.

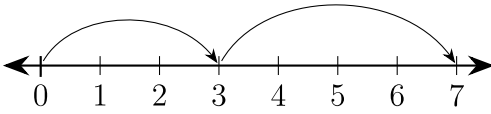
a)

$$\boxed{1} + \boxed{6} = \boxed{7}$$

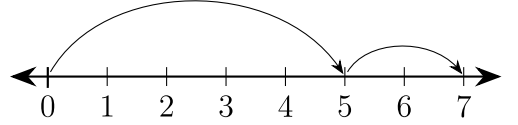
b)

$$\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$$

c)

$$\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$$

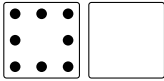
d)

$$\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$$

रिकाम्या जागी अशी संख्या लिही, की जेणेकरून प्रत्येक जोडीची बेरीज 7 येईल.

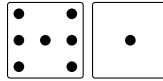
7	7					1		
	0	2	3	7	5		4	1

दिलेल्या चित्रांचे वर्णन करून बेरजेचे उदाहरण तयार कर आणि सोडव.

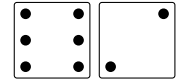
a)

$$\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$$

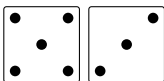
b)

$$\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$$

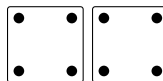
c)

$$\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$$

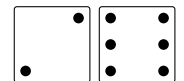
d)

$$\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$$

e)

$$\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$$

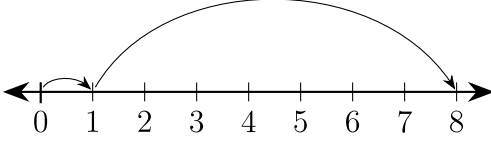
f)

$$\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$$

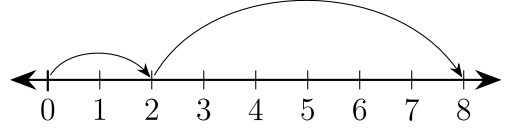
<, > किंवा = या चिन्हांचा वापर करून दोन्ही बाजूंच्या उत्तरांची तुलना कर.

a) $1 + 7 - 4$ $1 + 6 - 4$ $1 + 6 - 5$ $1 + 6 - 2$ $1 + 5 - 2$

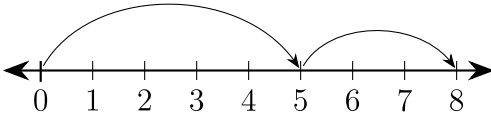
संख्यारेषेचे निरीक्षण करून रिकाम्या जागा भर.

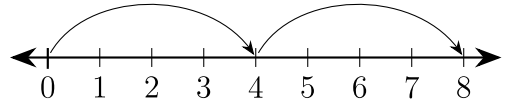
a) + =

b) + =

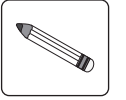

c) + =

d) + =

रिकाम्या जागी अशी संख्या लिही, की जेणेकरून प्रत्येक जोडीची बेरीज 8 येईल.

8	4	0		2		3	
	4		3	7	2	0	1

बेरीज करून रिकाम्या जागा भर.

a) $1 + 7 = 8$

b) $0 + 8 =$

c) $6 + 2 =$

d) $1 + 0 =$

e) $0 + 3 =$

f) $4 + 1 =$

g) $3 + 2 =$

h) $5 + 2 =$

i) $8 + 0 =$

j) $4 + 4 =$

k) $2 + 5 =$

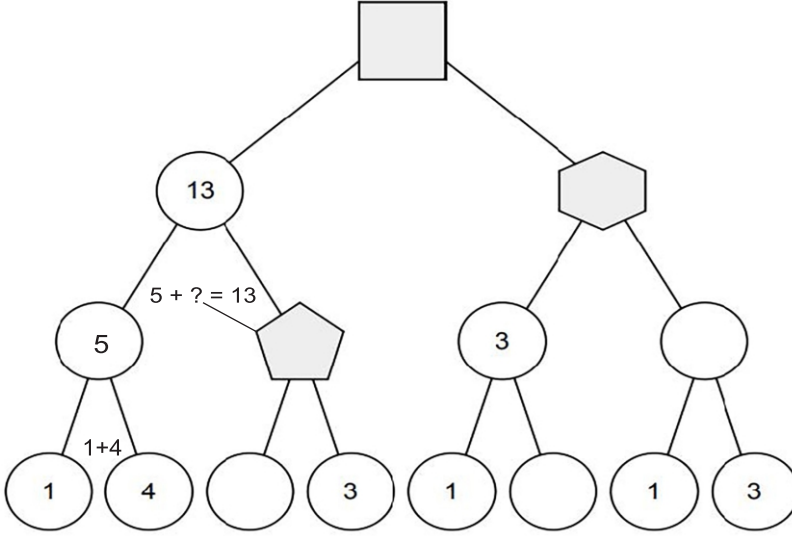
l) $3 + 1 =$

m) $4 + 0 =$

n) $6 + 0 =$

o) $2 + 6 =$

खालील संख्यांचे निरीक्षण करून रिकाम्या जागी योग्य संख्या लिही.

संभाषणावर आधारित उपक्रम:

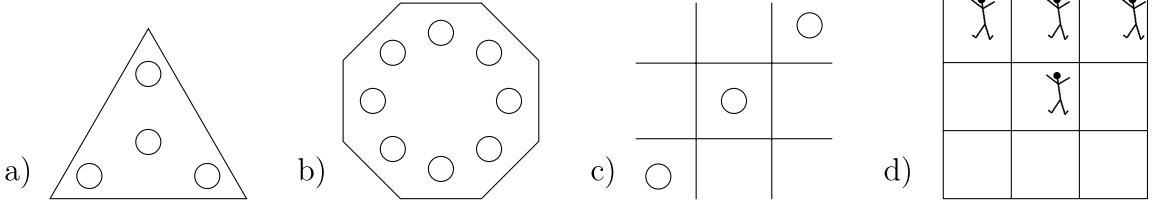
विद्यार्थी - 1	विद्यार्थी - 2 / शिक्षक / पालक
तुम्हाला भौमितिक आकार यांची नावे माहीत आहेत का ?	होय, चौरस, वर्तुळ, आयत इ.
तीनही बाजू बंद असलेल्या आकृतीला काय म्हणता येईल ?	तो त्रिकोण आहे.
त्रि म्हणजे तीन. त्रिकोणाला तीन बाजू आणि तीन कोन असतात.	बेलाला तीन पाने असतात.
चौरस आणि आयत हे चार बाजू असलेल्या आकृत्या आहेत.	त्यांना चतुर्भुज म्हणतात.
पंच म्हणजे पाच. सहा म्हणजे काय ?	हाताला बोटे पाच.
सहा बाजूंनी बंद असलेली आकृती षडभुजकृती (षडभुज).	त्याला षटकोन असेही म्हणता येईल.
सप्त म्हणजे सात आहे. अष्टभुजाकृतीला 8 बाजू आहेत.	नऊ बाजू आहेत त्यास नवभुजाकृती म्हणतात.
जर एखाद्या आकृतीला 10 बाजू असतील तर त्याला दशभुजाकृती म्हणतात.	रथाला दहा घोडे असतात.

शिक्षक / पालक अभिप्राय:

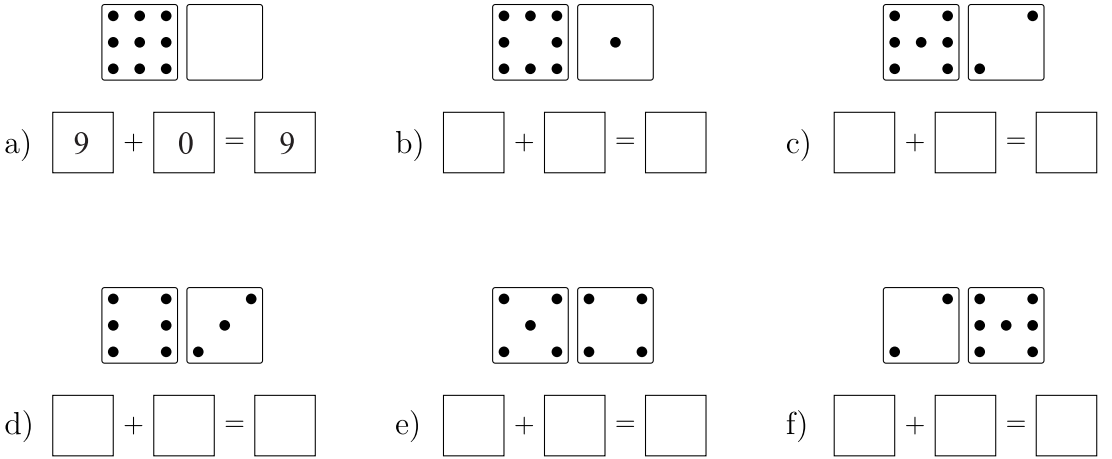

शिक्षक / पालक स्वाक्षरी:

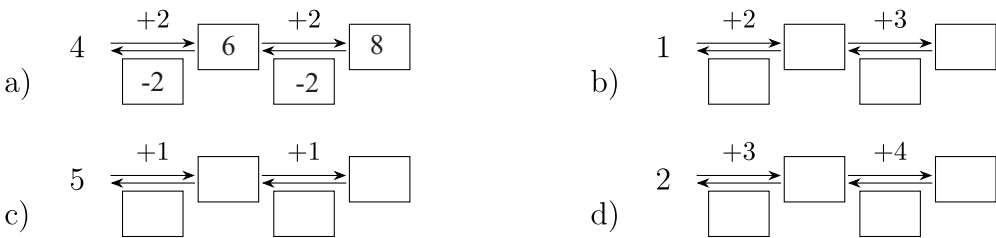
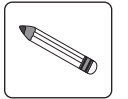
खालील आकृतीमध्ये 9 ही संख्या पूर्ण होण्यासाठी अजून किती वर्तुळे काढावे लागतील ?

खालील चित्रांचे निरीक्षण करून बेरजेची उदाहरणे तयार कर आणि सोडव.

रिकाम्या जागा भर.

रिकाऱ्या ढागा ढर.

a) $7 + \square = 7$

b) $8 + \square = 9$

c) $1 + 8 = \square$

d) $\square + 7 = 8$

e) $7 + \square = 9$

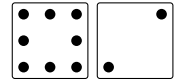
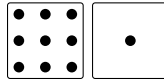
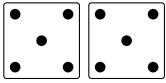
f) $5 + \square = 8$

g) $9 + 0 = \square$

h) $5 + 4 = \square$

i) $8 + 0 = \square$

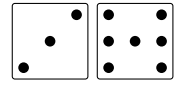
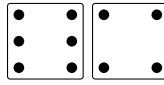
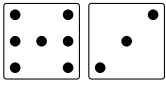
खालील चित्रांचे निरीक्षण करुन ढेरजेची उदाहरणे तयार कर आढि सोडव.

a) $\square + \square = \square$

b) $\square + \square = \square$

c) $\square + \square = \square$

d) $\square + \square = \square$

e) $\square + \square = \square$

f) $\square + \square = \square$

रिकाऱ्या ढागा ढर.

a) $0 + 10 = \square$

b) $\square + 6 = 9$

c) $8 + \square = 10$

d) $8 + 1 = \square$

e) $9 + \square = 10$

f) $\square + 3 = 10$

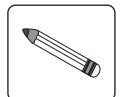
g) $6 + \square = 9$

h) $7 + \square = 9$

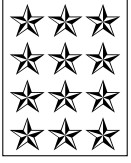
i) $1 + \square = 10$

रिकाऱ्या ढागी अशी संख्या लिही, की जेणेकरुन प्रत्येक उढ्या ओळींची ढेरीज 10 येईल.

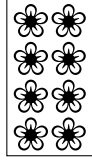
10	0		8	2	4	4	7	1	1		
	3	2		3			0			2	3
	7	1	0		2	4		8	1	7	1

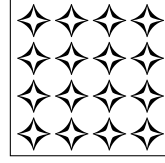
खालील चौकोनातील चित्रे मोज आणि संख्या लिही.

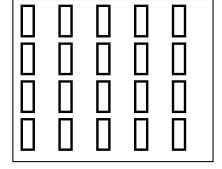
a) $\star = 12$

b) $\text{flower} = \dots$

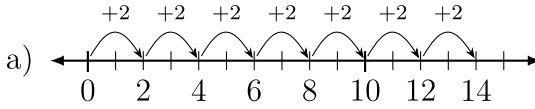

c) $\diamond = \dots$

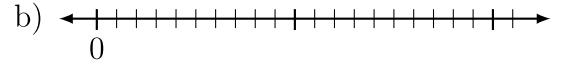
d) $\square = \dots$

बेरजेची पुनरावृत्ती म्हणजे गुणाकार. खालील संख्यारेषेचे निरीक्षण करून उदाहरणे सोडव.

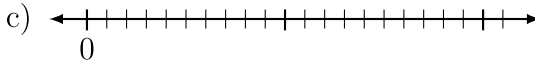
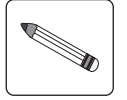
$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 14$$

$$7 \times 2 = 14$$

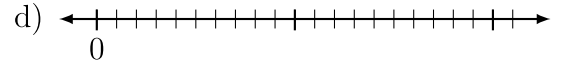
$$5 + 5 + 5 + 5 = \dots$$

$$4 \times 5 = \dots$$

$$7 + 7 = \dots$$

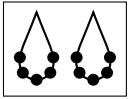
$$2 \times 7 = \dots$$

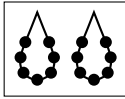
$$6 + 6 + 6 = \dots$$

$$3 \times 6 = \dots$$

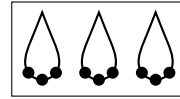
दिलेल्या चित्रांवरून गुणाकार कर.

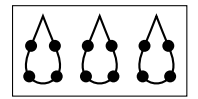
a) $2 \times 5 = 10$

b) $\dots \times \dots = \dots$

c) $\dots \times \dots = \dots$

d) $\dots \times \dots = \dots$

खालील उदाहरणांचे निरीक्षण करून दिलेले उदाहरणे सोडव.

a) $3 + 3 + 3 + 3 = 12$
 $4 \times 3 = 12$

b) $2 + 2 + 2 + 2 + 2 = \dots$
 $\dots \times \dots = \dots$

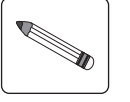
c) $5 + 5 + 5 = \dots$
 $\dots \times \dots = \dots$

d) $7 + 7 = \dots$
 $\dots \times \dots = \dots$

e) $4 + 4 + 4 + 4 = \dots$
 $\dots \times \dots = \dots$

f) $6 + 6 + 6 + 6 + 6 = \dots$
 $\dots \times \dots = \dots$

तुझ्या वर्गशिक्षकांकडून गुणाकाराची 4 उदाहरणे घे आणि खाली दिलेल्या रिकाम्या जागेत सोडव.

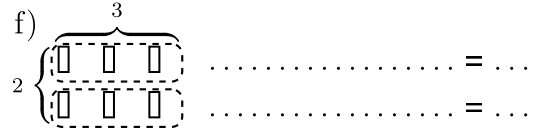
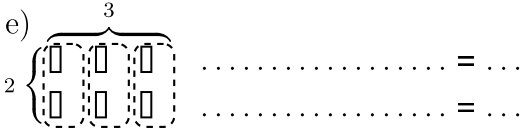
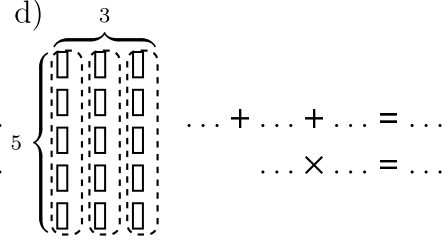
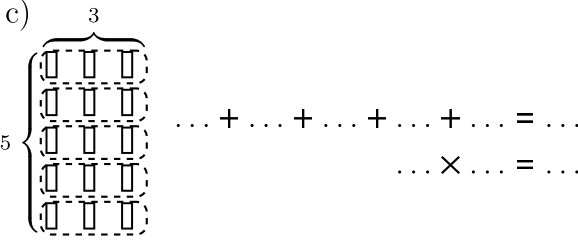
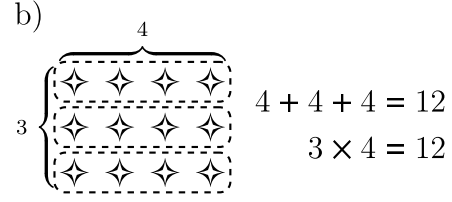
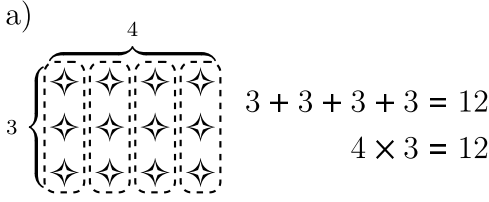
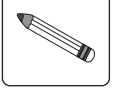
संभाषणावर आधारित उपक्रम:

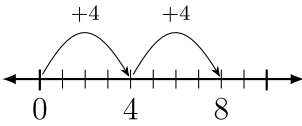
विद्यार्थी - 1	विद्यार्थी - 2 / शिक्षक / पालक
मी देईल त्या संख्येच्या आगोदरच्या दोन संख्यांची नावे द्या.	आगोदर याचा अर्थ, दिलेल्या संख्येच्या आधीची संख्या बरोबर?
होय. संख्या 7 आहे.	आधीची संख्या 6 आणि 5 आहेत.
संख्या 10 आहे.	आधीची संख्या 9 आणि 8 आहेत.
संख्या 21 आहे.	आधीची संख्या 20 आणि 19 आहेत. आता पुढील तीन संख्या सांगा, संख्या मी देतो.
खालील संख्या दिलेल्या संख्याच्या पुढील संख्या आहेत, बरोबर.	होय, संख्या 1 आहे.
पुढील संख्या 2,3,4 आहेत.	संख्या 9 आहे.
पुढील संख्या 10, 11, 12 आहेत.	संख्या 56 आहे.
त्यानंतर येणारी संख्या 57,58,59 आहेत.	23 आणि 25 मधील कोणती संख्या आहे ?
मध्यभागी/मधील संख्या 24 आहे.	ते योग्य उत्तर आहे.

शिक्षक/पालक अभिप्राय:	😊 😐 😞	शिक्षक/पालक स्वाक्षरी:	
-----------------------	-------	------------------------	--

खालील उदाहरणांचे निरीक्षण करून बेरीज आणि गुणाकार कर आणि लिही.

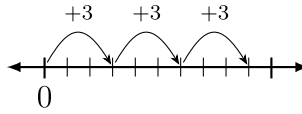

खालील उदाहरणांचे निरीक्षण करून बेरीज आणि गुणाकार कर आणि लिही.

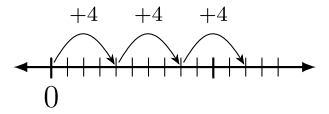
$$4 + 4 = 8$$

a) $4 \times 2 = 8$

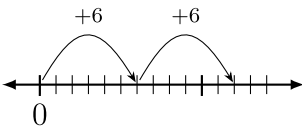
$$\dots + \dots + \dots = \dots$$

b) $\dots \times \dots = \dots$

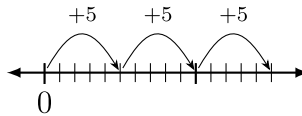
$$\dots + \dots + \dots = \dots$$

c) $\dots \times \dots = \dots$

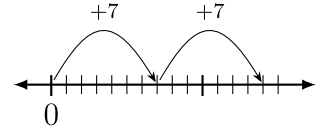
$$\dots + \dots = \dots$$

d) $\dots \times \dots = \dots$

$$\dots + \dots + \dots = \dots$$

e) $\dots \times \dots = \dots$

$$\dots + \dots = \dots$$

f) $\dots \times \dots = \dots$

रिकाम्या जागा भर.

a) $2 \times 3 = \dots$

b) $3 \times 2 = \dots$

c) $3 \times \dots = 6$

d) $\dots \times 3 = 6$

e) $5 \times 6 = \dots$

f) $6 \times 5 = \dots$

g) $5 \times \dots = 30$

h) $\dots \times 5 = 30$

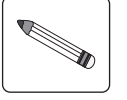
i) $7 \times 3 = \dots$

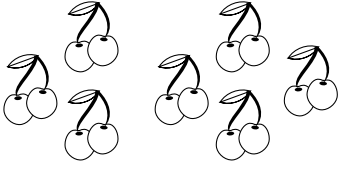
j) $3 \times 7 = \dots$

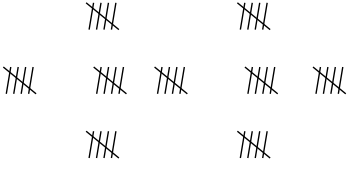
k) $7 \times \dots = 21$

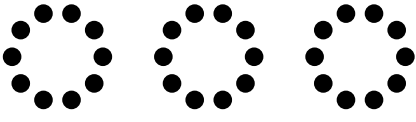
l) $\dots \times 3 = 21$

खालील चित्रांचे निरीक्षण करून बेरीज आणि गुणाकार कर लिही.

a) $2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 14$
 $7 \times 2 = 14$

b) _____

c) _____

रिकाम्या जागा भर.

- a) $1 \times 1 = 1$ b) $2 \times 1 = \dots$ c) $8 \times 1 = \dots$ d) $4 \times 1 = \dots$
 e) $4 \times 10 = 40$ f) $2 \times 10 = \dots$ g) $9 \times 10 = \dots$ h) $1 \times 10 = \dots$
 i) $6 \times 100 = \dots$ j) $3 \times 100 = \dots$ k) $7 \times 100 = \dots$ l) $5 \times 100 = \dots$
 m) $8 \times 1000 = \dots$ n) $1 \times 1000 = \dots$ o) $4 \times 1000 = \dots$ p) $9 \times 1000 = \dots$

खालील उदाहरणांचे निरीक्षण करून दिलेले उदाहरणे सोडव.

4	5	20
6	2	12
24	10	

2		6
	5	20
8	15	

	4	4
6		30
6	20	

9	8	72
		20
36	40	

	5	30
	3	12
24	15	

1		2
		12
3	8	

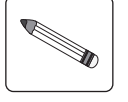
		72
		70
63	80	

		20
11		33
110	6	

खालील उदाहरणांचे निरीक्षण करून गुणाकार आणि भागाकार कर आणि लिही.

a) $\begin{array}{c} \overbrace{\boxed{\begin{array}{cc} & \\ & \end{array}}}^2 \\ \underbrace{\boxed{\begin{array}{cc} & \\ & \end{array}}}^3 \end{array} \quad \begin{array}{l} 2 \times 3 = 6 \\ 6 \div 3 = 2 \\ 3 \times 2 = 6 \\ 6 \div 2 = 3 \end{array}$

b) $\begin{array}{c} \overbrace{\boxed{\begin{array}{ccc} & & \\ & & \end{array}}}^3 \\ \underbrace{\boxed{\begin{array}{ccc} & & \\ & & \end{array}}}^4 \end{array} \quad \begin{array}{l} \dots \times \dots = \dots \\ \dots \div \dots = \dots \\ \dots \times \dots = \dots \\ \dots \div \dots = \dots \end{array}$

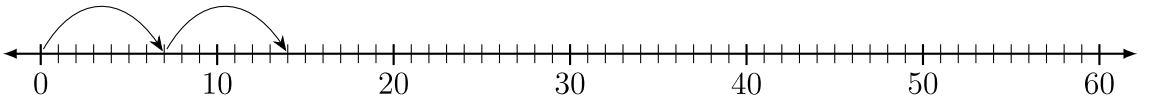
c) $\begin{array}{c} \overbrace{\boxed{\begin{array}{ccc} & & \\ & & \end{array}}}^3 \\ \underbrace{\boxed{\begin{array}{ccc} & & \\ & & \end{array}}}^5 \end{array} \quad \begin{array}{l} \dots \times \dots = \dots \\ \dots \div \dots = \dots \\ \dots \times \dots = \dots \\ \dots \div \dots = \dots \end{array}$

d) $\begin{array}{c} \overbrace{\boxed{\begin{array}{ccc} & & \\ & & \end{array}}}^4 \\ \underbrace{\boxed{\begin{array}{ccc} & & \\ & & \end{array}}}^4 \end{array} \quad \begin{array}{l} \dots \times \dots = \dots \\ \dots \div \dots = \dots \end{array}$

खाली दिलेल्या उभ्या ओळीतील 2, 5 आणि 10 या संख्यांनी आडव्या ओळीतील संख्यांना गुण.

×	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2																
5																
10																

संख्यारेषेचे निरीक्षण करून गुणाकार कर.

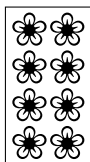

$7 \times 2 =$ $7 \times 5 =$ $7 \times 8 =$
 $7 \times 3 =$ $7 \times 6 =$ $7 \times 7 =$

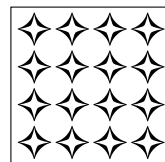
खालील चित्रे मोज आणि त्यावर गुणाकाराचे उदाहरण तयार करून सोडव.

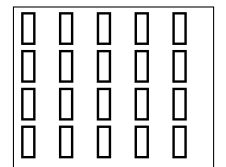
a) $3 \times 4 = 12$

b) $\text{flower} = \dots\dots\dots$

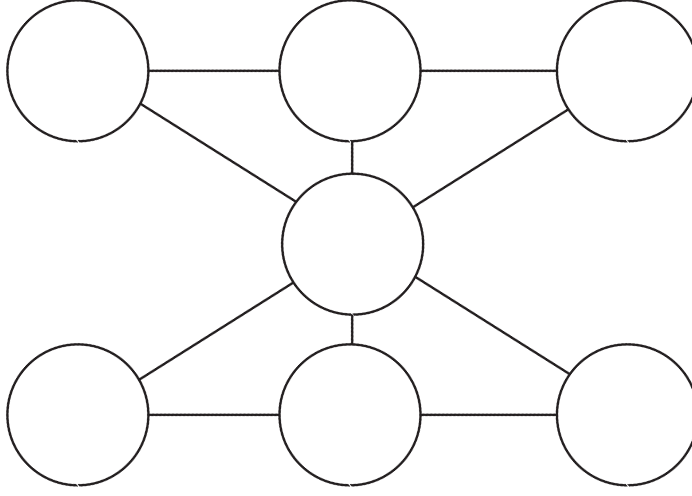
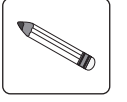

c) $\text{diamond} = \dots\dots\dots$

d) $\text{rectangle} = \dots\dots\dots$

प्रत्येक वर्तुळात 1 ते 7 पर्यंतच्या संख्या अशा पध्दतीने लिही, की सरळ रेषेतील वर्तुळांमधील संख्यांची बेरीज 12 आली पाहिजे.

संभाषणावर आधारित उपक्रम:

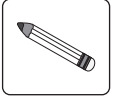
विद्यार्थी - 1	विद्यार्थी - 2 / शिक्षक / पालक
दहा अधिक एक किती आहे ?	अकरा. अकरा पेक्षा एक जास्त किती ?
बारा. त्यापुढील संख्या तेरा, चौदा,	पंधरा, सोळा, सतरा
अठरा, एकोणवीस ,वीस	दहा आणि दहा वीस
या संख्यांबद्दल मला एक कविता माहिती आहे. चला! आपण ती शिकूया.	खात्रीने
दहा आणि दहा म्हणजे वीस.	खोडकर संपत शेतात गेला.
वीस आणि दहा म्हणजे तीस.	त्याला तिथे एक आंब्याचे झाड दिसले.
तीस आणि दहा म्हणजे चाळीस.	झाडाला पिकलेले आंबे होते.
चाळीस आणि दहा म्हणजे पन्नास.	संपतने फळांवर दगड मारला.
पन्नास आणि दहा म्हणजे साठ.	पाऊस पडल्याप्रमाणे आंबे खाली पडले.
साठ आणि दहा म्हणजे सत्तर.	संपतने सर्व फळे गोळा केली.
सत्तर आणि दहा म्हणजे ऐंशी.	तेवढ्यात माळी येताना दिसला.
ऐंशी आणि दहा म्हणजे नव्वद.	मग संपत लागला पळायला.
नव्वद आणि दहा म्हणजे शंभर.	संपत पळत पळत त्याच्या घरी पोहचला.

शिक्षक/पालक अभिप्राय:

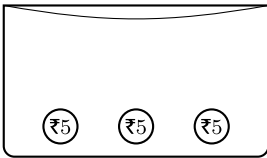
शिक्षक/पालक स्वाक्षरी:

खालील सारणीमध्ये गुणाकार करून रिकाम्या जागा भर.

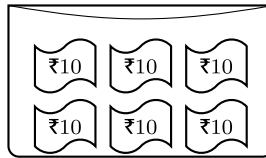
×	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	0	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	0	3	6			15		21			30
4	0	4	8			20		28			40
5	0	5	10			25		35			50
6	0	6	12			30		42			60
7	0	7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	0	8	16			40		56			80
9	0	9	18			45		63			90
10	0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

चित्रांचे निरीक्षण करून गुणाकार कर.

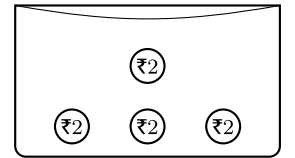

$$3 \times 5 = 15$$

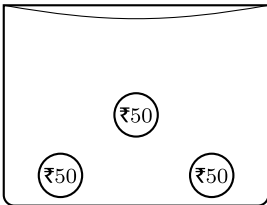
a)

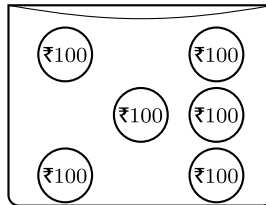
b)

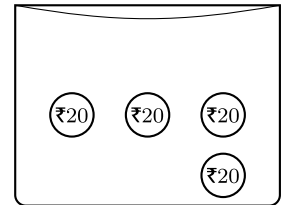
c)

d)

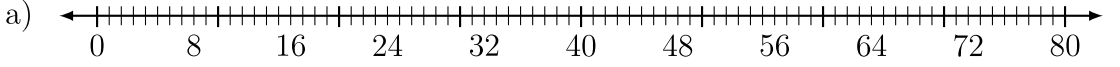
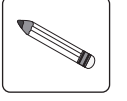

e)

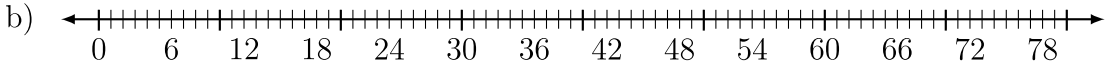

f)

संख्यारेषेचे निरीक्षण करून गुणाकार कर.

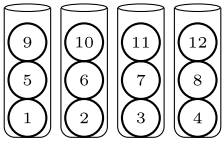
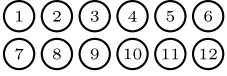

$$\begin{array}{lll} 8 \times 3 = & 8 \times 6 = & 8 \times \quad = 40 \\ 8 \times \quad = 56 & 8 \times 8 = & 8 \times \quad = 56 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll} 6 \times 2 = \dots & 6 \times \dots = 24 & 6 \times 5 = \dots \\ 6 \times \dots = 42 & 6 \times 8 = \dots & 6 \times \dots = 54 \end{array}$$

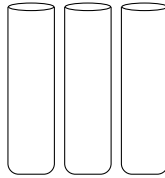
खाली दिलेले 12 चेंडू एकसामान वाटून टाक आणि यावर आधारित गुणाकार आणि भागाकार कर आणि लिही.

1 चौकट = 3 चेंडू

$$12 \div 4 = 3$$

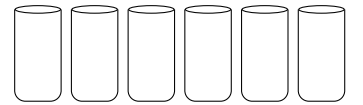
a) $4 \times 3 = 12$

1 चौकट = चेंडू

$$\dots \div \dots = \dots$$

b) $\dots \times \dots = \dots$

1 चौकट = चेंडू

$$\dots \div \dots = \dots$$

c) $\dots \times \dots = \dots$

खालील चित्रांवरून बेरीज आणि गुणाकाराची उदाहरणे तयार कर आणि सोडव.

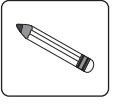

a) $\dots + \dots + \dots + \dots = \dots$
 $\dots \times \dots = \dots$

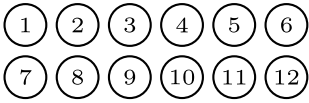
b) $\dots + \dots + \dots + \dots + \dots = \dots$
 $\dots \times \dots = \dots$

उभ्या ओळीतील 2 या संख्येने आडव्या ओळीतील प्रत्येक संख्यांना गुण आणि रिकाम्या जागा भर.

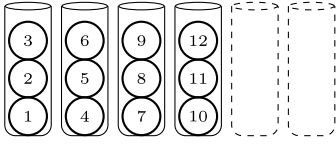

×	4	3	10	2	7	9	5	6	8	1
2	8									

दिलेले 12 चेंडू एकसामान वाटून टाक आणि यावर आधारित गुणाकार आणि भागाकार कर आणि लिही.

1 चौकट = 3 चेंडू

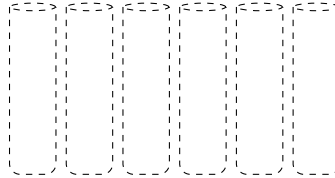

किती चौकटींची आवश्यकता आहे = 4

$$12 \div 3 = 4$$

a) $4 \times 3 = 12$

1 चौकट = 4 चेंडू

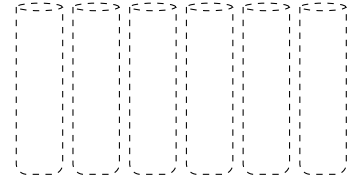

किती चौकटींची आवश्यकता आहे =

$$\dots \div \dots = \dots$$

b) $\dots \times \dots = \dots$

1 चौकट = 2 चेंडू

किती चौकटींची आवश्यकता आहे =

$$\dots \div \dots = \dots$$

c) $\dots \times \dots = \dots$

उभ्या आणि आडव्या ओळीत दिलेले उत्तर मिळविण्यासाठी 3 संख्यांची निवड कर.

	4	44
		42
77	24	

		35
	9	72
40	63	

1		9
		6
3	18	

10		120
		16
80	24	

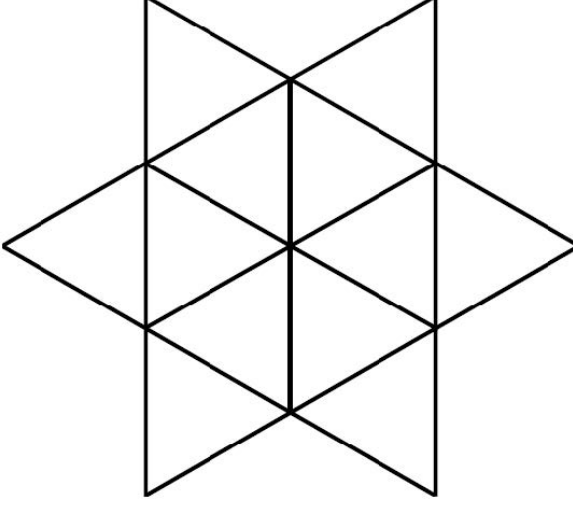
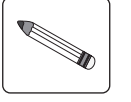
13		26
	4	12
39	8	

3		36
6		30
18	60	

10		60
		24
30	48	

	5	25
		12
10	30	

खालील आकृतीमध्ये किती त्रिकोण आहेत.
एकूण त्रिकोणांची संख्या=

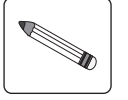
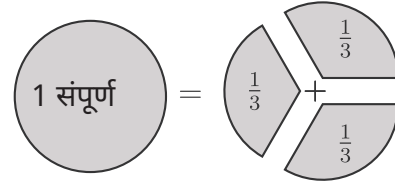
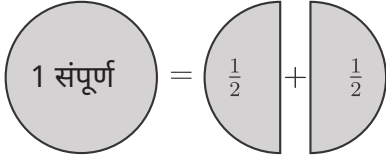

संभाषणावर आधारित उपक्रम:

विद्यार्थी - 1	विद्यार्थी - 2 / शिक्षक / पालक
चला! खेळ खेळूया.	चला, तर मग प्रश्न उत्तरांचा खेळ खेळूया.
होय, चार पाय असलेल्या प्राण्यांचे उदाहरण द्या	कुत्रा, कोणत्या प्राण्यांना सहा पाय आहेत?
मुंगी. पाय नसलेल्या प्राण्याचे नाव सांगा.	साप. दुध देणाऱ्या प्राण्यांची नावे सांगा.
गाय. खुप मोठ्या असलेल्या प्राण्याचे नाव सांगा.	हत्ती. शेपटी असलेल्या प्राण्याचे नाव सांगा.
माकड. कुत्र्यापेक्षा लहान आणि उंदरापेक्षा मोठा असलेल्या प्राण्याचे नाव सांगा.	मांजर असु शकतो. कोणत्या प्राण्याला आठ पाय आहेत.
कोळी. चार पाय असलेला कोणता प्राणी आहे की तो भिंतीवर आढळतो?	पाल. नाकतोड्याला किती पाय असतात?
सहा. फुलपाखराला किती पाय असतात?	सहा. डासाला किती पाय असतात?
सहा. मधमाशीला किती पंख असतात?	चार. म्हणजे दोन जोड्या. किती पंख? गरुड आहे का?
दोन. कोंबडीला किती पिळे असतात?	मला माहित नाही. आकाशात तारे किती आहेत?
मला माहित नाही.	ते अनंत आहेत.

शिक्षक/पालक अभिप्राय:	😊 😐 😞	शिक्षक/पालक स्वाक्षरी:	
-----------------------	-------	------------------------	--

एक संपूर्ण भाग दोन समान भागांमध्ये किंवा तीन (एक तृतीयांश) किंवा चार (एक चतुर्थांश) किंवा पाच (एक पंचांश) भागांमध्ये विभागला जावू शकतो. एक संपूर्ण भाग त्याच्या अपूर्णाकाच्या बेरजेच्या स्वरूपात लिही.

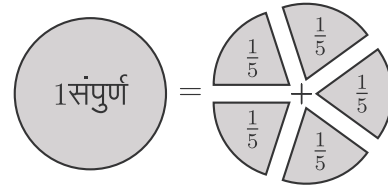
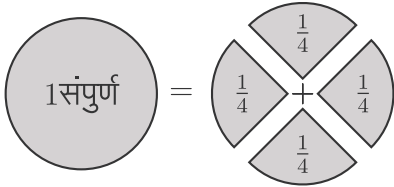

a) $1 \text{ संपूर्ण} = \frac{1}{2} + \frac{1}{2}$

1 संपूर्ण = 2 समान भाग

b) $1 \text{ संपूर्ण} = \dots + \dots + \dots$

1 संपूर्ण = ... तृतीयांश

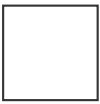
c) $1 \text{ संपूर्ण} = \dots + \dots + \dots + \dots$

1 संपूर्ण = ... चतुर्थांश भाग

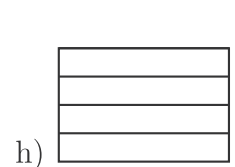
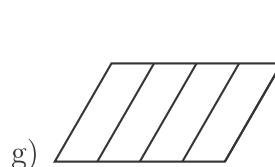
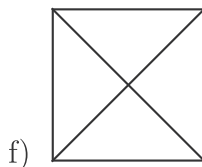
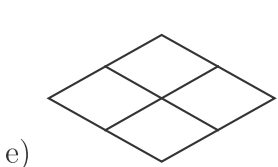
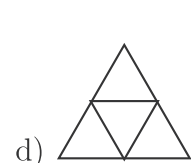
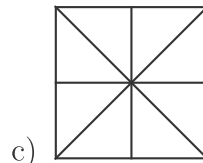
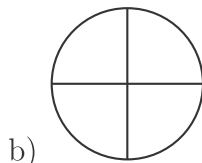
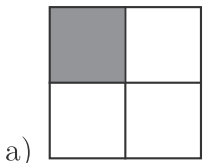
d) $1 \text{ संपूर्ण} = \dots + \dots + \dots + \dots + \dots$

1 संपूर्ण = ... पंचांश

खालील आकर ओळख आणि लिही

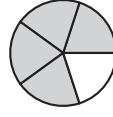
खालील प्रत्येक आकृतीचा एक चतुर्थांश भाग रंगव.

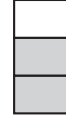
रंगविलेल्या भागावरून अपूर्णाक लिही.

a) $\frac{1}{4}$

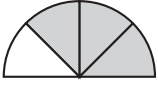
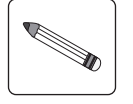
b)

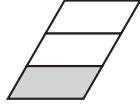
c)

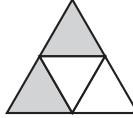
d) ...

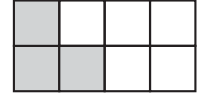
e)

f)

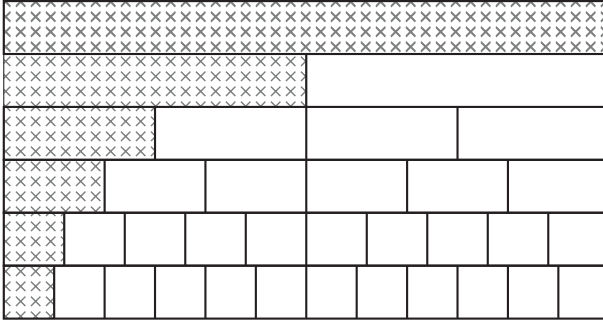

g)

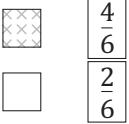
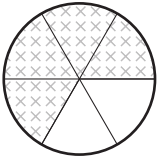

h)

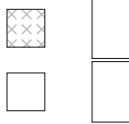
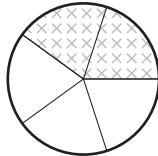
रंगविलेल्या भागावरून अपूर्णाक लिही.

1 $\frac{1}{2}$

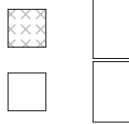
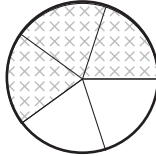
रंगविलेल्या भागावरून छेद आणि अंशामध्ये अपूर्णाक लिही.

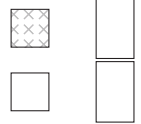
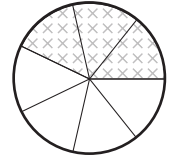
a)

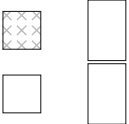
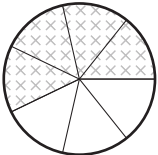
b)

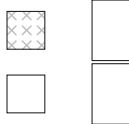
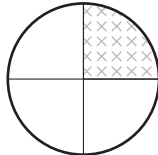
c)

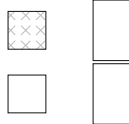
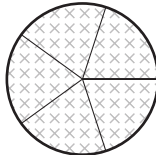
d)

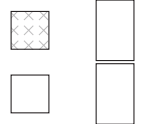
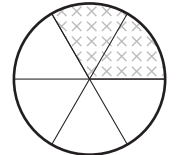
e)

f)

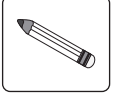
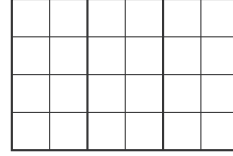
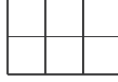
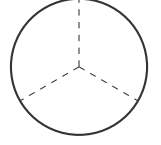
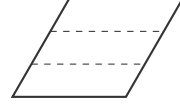
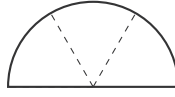
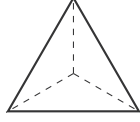

g)

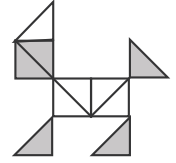
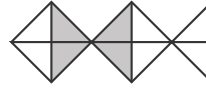
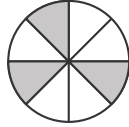
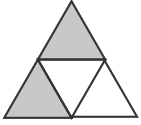

h)

खालील चित्रातील एक तृतीयांश भागाला रंगव.

खालील चित्रातील छायांकित भागाचा अंश लिही.

a) $\frac{2}{4}$

b) _____

c) _____

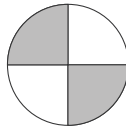
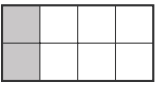
d) _____

दिलेल्या अपूर्णाकांच्या जोड्या आकृत्यांसोबत लाव.

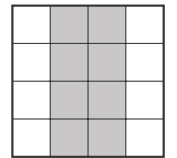
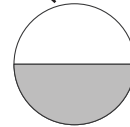
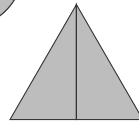
$\frac{2}{3}$

$\frac{1}{2}$

$\frac{8}{16}$

$\frac{1}{4}$

$\frac{2}{8}$

$\frac{2}{2}$

$\frac{2}{4}$

$\frac{2}{6}$

अधिक सरावासाठी जागा

+91 80 26629890

info@sikshana.org @

www.sikshana.org

41, K. R. Road, Basavangudi
Bengaluru – 560004, Karnataka